SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 95. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 20, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ТРАВНЯ 1994. Ч. 95. РІК CI.

НАПРУЖЕННЯ НАВКОЛО КРИМУ ЗРОСТАЄ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 17-го травня, голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл відповів на запитання кореспондента „Інтерфакс-України" з приводу ситуації у Криму.

На думку Чорновола, „у Криму намічається державний переворот із всебічною підтримкою Російської Федерації". Лідер Руху пояснив, що 20-го травня Верховна Рада Криму має намір розглянути питання про відновлення конституції Криму з 6-го травня 1992 року, згідно з якою Крим фактично був проголошений самостійною державою. Кримські власті плянують, після позитивного вирішення питання про подвійне громадянство, віддати „до рук російських командн контролю над процесами у Криму". Тривожним Чорновіл вважає і те, що в праці Верховної Ради Криму беруть участь високі урядові особи з Росії. Серед них голова комітету Державної думи Росії у справах СНД Костянтин Затулін та член Президентської ради Андронік Мігранян, які, виступивши на сесії кримського парляменту, підтримали нову кримську конституцію та пообіцяли допомогти в її опрацюванні. Офіційні особи Росії підказують кримським керівникам ідею входу Криму до СНД, приєднання до об'єднаного командування, а також радять порушувати питання про виведення з території Криму військових формувань Збройних Сил України. „У Криму створюється зона великого напруження, визріває міжнаціональний конфлікт", — вважає Чорновіл.

У Москві 13-го травня підписано угоду з торговельно-економічних питань між Росією і Кримом, не зважаючи на те, що Автономна Республіка Крим не є суб'єктом міжнародного права, а лише — автономною складовою частиною України. Як сказано в угоді, вона має на меті дальший розвиток зв'язків між Кримом і Росією.

Ще зовсім недавно Росія інформувала вся країни світу та міжнародні організації, що укладення зовнішньо-економічних угод з суб'єктами Російської Федерації може відбуватися лише під умовою координації з федеральними органами державної влади. Україна, у своїх відносинах з Росією, чітко дотримується запропонованого порядку: торговельні угоди між Україною і Автономною Республікою Саха (Якутія) та Республікою Татарстан були укладені тільки після узгодження з федеральними органами влади Росії.

Росія ж, укладаючи угоди з Кримом, зігнорувала українську сторону, не зважаючи на те, що 28-го березня Україна відповідною нотою поінформувала міністерство закордонних справ Росії, що міжнародні і зовнішньо-економічні зв'язки Республіки Крим можуть здійснюватися лише під умовою координації з центральними органами влади України. Так Росія вже не вперше порушила принцип взаємодії у міжнародних відносинах.

НРУ оприлюднив звернення до Наради з безпеки і співробітництва в Европі (НБСЕ), у якому наголошено, що зовнішні сили своїм втручанням перетворюють Крим у зону постійної загрози мирові і стабільности в Европі. Проросійські сили домагаються подвійного громадянства, створення власних збройних сил, витіснення українських військових формувань тощо, створюють підґрунтя для виникнення збройного конфлікту. Ці події відбуваються на тлі активного втручання Російської Федерації у внутрішні справи України. Для тиску Росія використовує Чорноморську флоту. „Загроза виникнення у Криму джерела нестабільности змушує нас звернутися до НБСЕ та Ради безпеки ООН. Лише втручання інституцій покликаних контролювати дотримання безпеки в Европі, зможе зберегти мир в регіоні, не дозволить створити нову зону міжнародного напруження", — пишуть автори звернення.

Рух також звернувся до Президента Леоніда Кравчука, Верховної Ради і Верховного Суду України з закликом вжити рішучих заходів для забезпечення територіяльної цілісности України та дотримання законів на її території.

ПОЛК. В. КУК-КОВАЛЬ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Місцевий відділ Товариства Вояків УПА ім. ген. хор. Р. Шухевича-Т. Чупринки в ЗСА влаштовує зустріч з полк. Василем Кукои-Ковалем, який виголосить доповідь на тему „Визвольна боротьба після Другої світової війни та сучасна політична ситуація в Україні". Зустріч відбудеться у четвер, 26-го травня, о год. 6:30 вечора в залі Організації Українського Державницького Фронту, 136 Друга аве.

ВЕРХОВНУ РАДУ ОЧОЛИВ О. МОРОЗ

О. Мороз

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 18-го травня, таємним голосуванням на посаду голови Верховної Ради України обрано лідера Соціялістичної Партії України Олександра Мороза. Вибори спікера тривали два дні. У вівторок, 17-го травня, на ранковому засіданні головував О. Мороз, на денному — лідер комуністів Петро Симоненко, на вечірньому засіданні головував лідер НРУ Вячеслав Чорновіл. О. Мороз повідомив, що вже зареєстровано чотири депутатські групи і фракції: група „Центр", до якої увійшли 31 депутат України, в тому числі Юрій Спіженко, Валерій Череп, Ігор Юхновський, Володимир Яворівський, Володимир Буткевич та інші, очолив групу Василь Дурдинець; фракція Руху нараховує 27 осіб на чолі з Вячеславом Чорноволом, Олександром Лавриновичем і Володимиром Ковтунцем; група „Єдність" також має 27 осіб, серед яких Олег Таранов, Олександра Кужель, Леонід Костюченко та інші; фракція „Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя" зібрала 95 осіб, очолює фракцію Петро Симоненко.

Члени парляменту висунули кандидатів на пост голови Верховної Ради України. Ще не зареєстрована фракція „Державність" (УРП) висунула кандидатуру Михайла Павловського; група „Центр" — кандидатуру Василя Дурдинця; соціялісти, комуністи і аграрники — Олександра Мороза; Рух — Вячеслава Чорновола; висунено також кандидатури Володимира Яворівського, Олександра Карпова.

(Закінчення на стор. 5)

Більшість американців незадоволені зовнішньою політикою Б. Клінтона

Вашінгтон. — Опитування громадської думки, яке провели газети „Вашінгтон Пост" спільно з редакцією новин телевізійної компанії Ей-Бі-Сі, виявило, що американці зі щораз більшим недовір'ям ставляться до зовнішньополітичного курсу президента Билла Клінтона.

Згідно з результатами опитування, проведеного від 12-го до 15-го травня, 53 відсотки американців не схвалюють зовнішньо-політичного курсу Б. Клінтона, а в кінці січня таких було лише 32 відсотки. Але якщо тоді 52 відс. схвалювали той курс, то тепер схвалюють лише 40 відс.

50 відс. американців вважають зовнішньо-політичний курс Б. Клінтона гіршим у порівнянні з курсом президента Джорджа Буша і лише 28 відс. вважають його ліпшим.

Б. Клінтон програє і в порівнянні з президентом Роналдом Реґеном. Лише 45 відс. висловили впевнення, що Клінтон визнається на зовнішній політиці.

„Вашінгтон Пост" підкреслює, що невисока думка американців про зовнішньо-політичний курс Клінтона викликана його останніми провалами і в першу чергу політикою щодо Гаїті. 50 відс. не схвалюють цієї політики і лише 31 відс. схвалюють. При цьому 66 відс. упевнені, що Клінтон не має чіткого уявлення про те, що робити з Гаїті, при чому, пише газета, так вважає більшість демократів.

62 відс. американців вважають, що треба не пускати човни з гаїтянами, які прибувають у З'єднані Стейти, бо гаїтянці втікають не із-за політичних переслідувань, а виключно з економічних мотивів.

Опитування громадської думки свідчить про те, що й інші аспекти політики Клінтона не знаходять схвалення. Тепер, наприклад, уже 50 відс. американців ставляться негативно до його пляну реформи охорони здоров'я і лише 44 відс. схвалюють цей плян.

ІЗРАЇЛЬ ЗГІДНИЙ ПОВЕРНУТИ СИРІЇ ҐОЛЯНСЬКІ ВИСОТИ

Єрусалим, Ізраїль. — Державний секретар ЗСА Воррен Кристофер, який здійснює поїздку по країнах Близького Сходу, у середу, 18-го травня, ще раз відвідав столицю Сирії. Як підкреслюють політичні коментатори, це третя візита В. Кристофера в Дамаск протягом місяця, що явно зв'язано з бажанням американського державного секретаря відіграти ролю посередника у сирійсько-ізраїльських переговорах про мир і добросусідство.

Пресові агентства повідомляють, що на цих переговорах зроблено значний прогрес і ізраїльські лідери запропонували в обмін за гарантії миру і безпеки кордонів повернути Сирії захоплені у шестиденній війні 1967 року Голянські висоти.

Згідно з пляном Ізраїля, повернення цієї важливої стратегічної території відбудеться в трьох етапах і займе від п'яти до восьми років. Цей же плян передбачає постійну присутність на Голянах міжнародних спостерігачів, встановлення там засобів електронічної контролі, а також деміліторизацію висот і прилеглих до них сирійських територій.

У вівторок, 17-го травня, В. Кристофер двічі зустрічався з ізраїльським прем'єром Іцаком Рабіном, після чого сказав журналістам, що переговори про повернення Голянських висот перебувають „в ранній стадії довгого процесу".

Коментатори повідомляють, що сирійський президент Гафез Ассад вимагає повного і негайного виведення з висот війська Ізраїля, тоді як Ї. Рабін погодився виконати умови Сирії постепенно і в „розумний" термін.

Перший етап передбачає початок виведення війська в обмін за встановлення дипломатичних відносин, активізацію торгівлі та інших контактів. Однак Г. Ассад на це не погоджується, бо, за його словами, Сирія повинна дати Ізраїлеві все, чого він добивається, а замість того дістати лише третину власних вимог.

В. Іванчук переміг Ґ. Каспарова

Амстердам, Голляндія. — Пресове агентство Ройтер повідомило, що у понеділок, 16-го травня, світової слави шахіст і чемпіон Ґаррі Каспаров зазнав рідкісної поразки від українського шахіста Василя Іванчука у четвертій рунді турніру Банку ВСБ.

В. Іванчук, якого уважають п'ятим з черги найкращим шахістом у світі та котрому всього 25 років, вже перед тим один раз переміг Г. Каспарова. Тепер В. Іванчук ділить 1-ше і 2-ге місця з уродженцем Азербайджану Ґ. Каспаровим, одначе перед ними ще дві рунди змагань.

Голляндець Ян Тімман того ж дня переміг англійця Найджела Шорта і вони зайняли 3-тє і 4-те місця у цих чотироособових змаганнях.

В Асторії покажуть українські фільми С. Параджанова

Асторія, Н. Й. — Тут в American Museum of the Moving Image від 21-го до 29-го травня проходитиме ретроспективний показ фільмів Сергія Параджанова. Хоча Параджанов — вірменин, в його творчості українська тематика займає значне місце. Вистачить згадати хоча б такі кінострічки, як „Українська рапсодія", „Тіні забутих предків", „Мала квітка на камені" та інші. Будуть представлені найкращі кінофільми режисера. Кожного дня 21-29-го травня буде показаний один україномовний фільм.

Адреса музею: 35-та аве. при 36-ій вулиці в Асторії, Н. Й. Телефон для інформацій стосовно програм (718) 784-0077, інформації доїзду (718) 784-4777.

ПРАЦЯ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ УНСОЮЗУ

Як уже інформовано, продовж останніх чотирьох років працювала Спеціяльна статутова комісія, очолювана заступником головного предсідника д-ром Нестором Олесницьким, випрацювавши ряд змін в існуючому статуті УНСоюзу. Ці пропоновані зміни були опубліковані англійською (урядовою мовою) у спеціяльних виданнях „Свободи" і „Українського Тижневика" на початку цього року для розгляду членів. Ці запропоновані зміни і завваги членів були відтак передані Конвенційній статутовій комісії два дні перед 33-ою Конвенцією УНСоюзу, яка відбулася в Піттсбургу 6—10-го травня ц. р. У свою чергу ця комісія подала їх делегатам під голосування. З уваги на брак часу розглянути на Конвенції тільки деякі зміни статуту і ці, які були прийняті, входять в життя з 1-им липня ц. р. або з хвилиною їх затвердження комішенером забезпечення стейту Ню Джерзі, де заінкорпорований УНСоюз. Інші пропозиції змін статуту будуть розглянені 34-ою Конвенцією в 1998 році. Для переведення змін треба дві треті голосів делегатів.

Конвенційна статутова комісія працювала в складі: д-р Зенон Голубець, Зеновія Зарицька, Михайло Каркоць, Іван Петруньо і Бен Доліцний.

Внизу подано розглянені 33-ою Конвенцією зміни.

Діяльність УНСоюзу можна поширити поза ЗСА і Канаду на інші країни;

Дається можливість УНС публікувати літературні та виховні матеріяли і газети не лише українською і англійською мовами, але також іншими;

Усунено окреслення „supreme" із назовництва в англійській мові і перезвати Головний Уряд УНС на „General Assembly" (в англійській мові);

Прийняти до відома, що УНС має тепер дві офіційні публікації: щоденник „Свободу" і „Український Тижневик"

В додатку до цих змін стверджено, що деякі окреслення статуту треба пристосувати до теперішньої англійської мови, що печатка УНС матиме постійно дату постання УНС в 1894 році, що провадження Конвенцій УНС, як також засідань Головного Уряду має проходити після прийнятих загальних правил Робертса.

Деякі із прийнятих змін статуту були зумовлені вимогами Департаменту забезпечення в стейті Ню Джерзі, в якому є осідок УНС. Це торкається вимоги, що не може бути ніяких передаваних голосів на конвенції, що делегати вибрані на звичайну конвенцію є також делегатами на надзвичайну конвенцію аж до вибору їх наслідників, що члени Головного Уряду, або його працівники мають бути забезпечені на випадок якогось недотягнення у своїй діяльності і що бенефіти забезпечення можуть бути передані іншій особі, але право членства залишається за забезпеченим.

Щоб окреслити точно скільки делегатів прислуговує кожному відділові, Конвенційна статутова комісія запропонувала, а делегати прийняли, такий розподіл: на 75 до 149 членів — один делегат, 150—224 — два делегати, 225—299 — три делегати, 300 і більше — чотири делегати.

Делегати також згодилися усунути пост заступниці головного предсідника УНС, а на це місце поставити першого заступника і другого заступника, що зобов'язує від 34-ої Конвенції.

На внесення Конвенційної статутової комісії делегати відкинули цілий ряд тих змін, що їх пропонувала Спеціяльна статутова комісія. Відкинуто пост директора братської діяльности, обмеження віку для членів Головного Уряду до 70 років, зменшення числа (головних)радних з 14 до 11.

Як уже згадано, з уваги на брак часу не можна було обговорити всіх пропозицій Спеціяльної статутової комісії, тому на пропозицію головного предсідника Уляни Дячук делегати погодилися, що вибір нового Головного Уряду на роки 1994—98 буде переведений згідно з існуючим статутом.

Комуністи пропонують свій розклад праці

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 16-го травня, відбулося засідання депутатської фракції „Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя". Очолив фракцію лідер КПУ Петро Симоненко. У засіданні взяли участь 52 народні депутати. У Президії, окрім Симоненка, який головував на засіданні, були Євген Мармазов та Борис Олійник.

Під час розгляду порядку праці депутатської фракції запропоновано скликати збори комуністичної фракції в повному складі щопонеділка. Передбачається щоденно скликати наради керівників підгруп для координування дій фракції. Збори підгруп та ініціятивних груп мають узгоджувати всі свої рішення і дії з керівництвом фракції.

П. Симоненко запропонував своїм однодумцям підготувати два варіянти розкладу праці Верховної Ради і домагатися, щоб розклад відразу було ухвалено, або щоб його прийняли за основу, а тоді вже проголосували за нього.

ЛІТНІЙ СЕЗОН В МИСТЕЦЬКОМУ ЦЕНТРІ В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Тут у суботу 9-го липня ц. р., відбудеться урочисте відкриття літнього сезону в Центрі Української Культури під мистецьким керівництвом д-ра Ігоря Соневицького. Докладніші інформації про імпрези сезону можна отримати з оголошення в „Свободі", ч. 85 з п'ятниці, 6-го травня.

У СВІТІ

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД має намір вивести 2,500 своїх вояків з колишньої Югославії, якщо до кінця цього року сторони збройного боснійського конфлікту не досягнуть мирної угоди. Спостерігачі висловлюють припущення, що ця заява Франції, мироносний контингент якої на Балканах є найбільший, змусить сербів і мусулман вернутися за стіл переговорів. Тепер у Боснії знаходиться 6,000 французьких вояків, а всього контингент „голубих шоломів" налічує там 27,000 осіб. За час громадянської війни у Боснії і Хорватії вбито 20 французьких вояків і 300 ранено.

МОСКОВСЬКА ГАЗЕТА „Ізв'єстія" вмістила статтю Єгора Ґайдара, лідера фракції „Вибір Росії" в Державній думі, під назвою „Ставка на негідників". В ній автор, висловлюючи свої погляди на політичну діяльність Владіміра Жириновського, між іншим, пише: „Всі клясичні ознаки фашистської партії, ідеології і особистости точно прикладаються до Жириновського і його Ліберально-демократичної партії". Є. Ґайдар аналізує „економічну програму" В. Жириновського і показує, що вся вона тримається на мілітаризації промисловости. „Зрозуміло, для чого треба озброюватися до зубів — не для торгівлі, а для війни. Переділ світу, „бліцкріґ", списаний з гітлерівського „Дранґ нах Остен" — це ідеяфікс Жиринівського", — пише Є. Ґайдар, колишній російський прем'єр-міністер і один з найвідоміших сучасних політиків Росії.

ПРЕДСТАВНИК ВАТИКАНУ відкинув поширювані в останній час чутки, нібито Папа Іван Павло II страждає на хворобу Паркінсона. „Ці чутки є безвідповідальними вигадками", — заявив високопоставлений службовець Римської курії. Папа Іван Павло II, якому в середу, 18-го травня, сповнилося 74 роки, тепер перебуває у шпиталі — після того, як у кінці квітня він перейшов операцію. Лікарі вважають стан його здоров'я цілком задовільним.

НА ЦЬОМУ ТИЖНІ через залізничний тунель під Ля-Маншем почнуть курсувати вантажні поізди-човники. Двома іншими транспортовими тунелями будуть їздити поїзди англійських і французьких державних залізничних компаній. Очікується, що до 1996 року човникові рейси англо-французького консорціюму Евротунель забезпечать 92 відсотки всіх вантажних перевезень через Ля-Манш, включаючи 40 відсотків автових перевезень. Перший прибуток Евротунель розраховує одержати у 2003 році. Будівництво трьох паралельних тунелів обійшлося в 15 біл. дол.

ЦИМИ ДНЯМИ родина Оляфа Пальме, колишнього прем'єр-міністра Швеції, вбитого невідомим терористом в 1976 році, передала в дар для Армії спасіння розташований у Латвії родинний маєток XIX століття, який після Другої світової війни конфіскувала окупаційна совєтська влада. Коли Латвія стала незалежною, брат О. Пальме, Кляас Пальме, подав до суду і виграв процес про повернення родині Пальме 52-гектарної ділянки землі з фармою і 11 будинками. Там Армія спасіння плянує відкрити школу для латвійських сиріт.

В АМЕРИЦІ

НА ТРАСІ ТЕПЕРІШНЬОГО клівлендського маратону першими у змаганні вийшли американець Дон Яніцкі і українка Люба Ключко. Д. Яніцкі пробіг 42 кілометри 195 метрів за 2 години, 15 хвилин і 04 секунди, Л. Ключко — за 2 години, 38 хвилин і 30 секунд.

АМЕРИКАНСЬКІ ГРОМАДЯНИ цього літа, турбуючись своїм здоров'ям, зокрема обпалюванням на сонці та його впливом, будуть мати можливість користуватися новим заповідженням кількости ультрафіялкових лучів даного дня. Дослідники Крайової служби передбачення погоди, працюють над новою системою подачі ультрафіялкових лучів, щоб громадяни могли заздалегідь знати їх небезпеку даного дня. Якщо вдасться побороти технічні перепони, то повідомлення передбачення кількости ультрафіялкових лучів розпічнеться вже в червні або липні.

ВИГЛЯДАЛО, ЩО минулого тижня ЗСА, Росія та Европейська спільнота дійшли до порозуміння в справі Боснії та Герцеґовини. Одначе виявилося, що між ЗСА та Росією виник поважний дипломатичний конфлікт, бо Росія закинула Урядові президента Билла Клінтона односторонність у користь мусулманами домінуючого боснійського уряду та його вимоги повернення 58 відсотків сербами загарбаної території. Для ЗСА, згідно з твердженнями офіційних чинників, ця вимога боснійського уряду та хорватських союзників була несподіванкою, бо домова була про 51 відсоток захопленої території. Одначе Росія, яка завжди була по стороні сербів, не є схильна повірити у невтральність ЗСА.

АМЕРИКАНСЬКІ офіційні чинники намагаються підкреслити важливість того, що Китай погодився на приїзд американських техніків для обговорення справи про стримання заглушування передач „Голосу Америки". Аналітики уважають, що робиться це для того, щоб приготовити громадскість до позитивного вирішення справи про продовження Китаєві торговельного статусу уприлілейованої країни. Передумовою до продовження згаданого статусу зі сторони ЗСА була вимога пошанування людських прав у Китаю, яка базувалася на семи точках і однією з них було припинення заглушування радіопередач.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ стверджують, що політика Уряду президента Билла Клінтона щодо Гаїті та привернення влади демократично обраному президентові о. Жан Бертранові Арістідові не має бажаних успіхів. Новопризначений президентом спеціяльний консул для справ Гаїті ще навіть не зустрівся з Ж. Б. Арістідом, жодні країни-союзники не взяли зобов'язань, щоб прийняти до себе гаїтських політичних втікачів, а для обіцяних перевірок тих політичних втікачів, які стараються про політичний азиль не можна найти приміщень. Тому й не диво, що критики чимраз голосніше говорять про те, що заходи ЗСА у справі Гаїті є тільки зовнішньою фасадою з уваги на громадський тиск, а насправді нічого не дістали.

SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 — UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 — Jersey City, N.J. 07303

Зиґзаґувата політика супроти Сербії

Ця історія тягнеться ще від президентури Джорджа Буша, коли його державний секретар Джеймс Бейкер перестерігав Хорватію не виступати з федеративної Юґославії, бо ЗСА не визнають державности Хорватії. Та заява підбадьорила Сербію збройно виступити проти „збунтованої" Хорватії і Словенії, але остаточно Хорватія таки усамостійнилася, бо мала підтримку від Німеччини й Італії. Тоді Сербія усю лють звернула проти Боснії й Герцеґовини, яка пішла слідами Хорватії і Словенії. Прийшла довгомісячна облога столиці Боснії Сараєва, демократичний світ із Америкою у проводі компромітував і дискредитував себе, приглядаючися байдуже до дикунської поведінки сильнішої Сербії супроти слабшої Боснії та її найслабшої мусулманської складової частини.

Об'єднані Нації проголосили ембарґо на імпорт зброї до Боснії. Та диковинна заборона пішла на руку аґресивній Сербії та вдарила по нещасних мусулманах, яким з трудом перепачковували зброю деякі мусулманські країни. Зиґзаґувата політика Америки у відношенні до війни на Балканах триває уже поверх двох років. Вона трагічно відбилася на цивільному населенні, що стали предметом сербської аґресії та у поганому світлі поставила самого президента Билла Клінтона, який під час своєї передвиборчої кампанії критикував Буша за його байдужість щодо подій на Балканах.

12-го травня ц. р. американський Сенат прийняв дві резолюції, причетні до тієї справи. Одна резолюція закликала Президента звернутися до Ради безпеки Об'єднаних Націй із пропозицією скасувати згадане вище ембарґо на зброю до Боснії, і друга резолюція поручала Президентові власним рішенням відкликати те ембарґо без уваги на ОН, якщо вони — Об'єднані Нації — далі тримались би погляду, що „чим більше зброї — тим більше людських жертв". Росія, традиційний союзник і протектор Сербії, противиться скасуванню ембарґа і не робить ніякого натиску на Сербію припинити дальшу аґресивну війну.

На телевізійному екрані можна було почути цікаву вістку й коментар станції „Ей-Бі-Сі". Президент Клінтон, мовляв, скаржиться, що західньоевропейські союзники Америки спутують йому руки щодо поведінки супроти подій на Балканах, але водночас створилася ситуація, що три найважливіші західньоевропейські союзники — Великобританія, Франція і Німеччина, мають тепер поважні власні політичні турботи й оглядаються на Вашінґтон, як лідера демократичного світу. Все нещастя у тому, що саме тепер Президентом Америки є людина без знання і досвіду міжнародної політики, людина доброї волі, але нерішуча, без виразного і чітко скристалізованого власного погляду та без відваги той свій погляд боронити й реалізувати.

Критикуючи Джорджа Буша, що той надто багато часу й уваги присвячує міжнародній політиці — Билл Клінтон виграв вибори, бо Буш злегковажив собі існуючу економічну кризу в Америці й настрої, зформовані тією кризою, — і виграв тому, що говорив тільки про економіку й обіцював усім і вся „золоті гори", а широкі верстви американських виборців примітивні і некритичні, проковтнули гачок тієї пропаґанди. За близько півтора року урядування Клінтона ситуація змінилася. Критикують його так одверто і так різко, як ні одного з попередніх 40-ка мешканців Білого Дому. Якщо вдасться Президентові перевести бодай частинну медичну реформу забезпечення здоров'я в Америці, то, може, Клінтона переоберуть на другу каденцію. Але не перейде він до історії, як лідер демократичного світу, а як той, який почав вчитися закордонної політики щойно як Президент — із шкодою для себе, Америки і демократичного світу.

Микола Бараболяк

КОЗИРЄВ: ВОВК У БАБУСИНОМУ ЧІПКУ

II

Неправдоподібно, що ЗСА могли б дозволити собі забратись, як зі Сомалії, а теренів на її кордонах, що широко відкриті. Ми свідомі, що ЗСА не були б схильні, ні не мали б навіть можливости, розв'язувати проблеми на наших кордонах, і тому ми навіть не звертаємося до ЗСА брати участь у замиренні у Грузії чи Таджикістані". Одним словом: безпека на кордонах колишнього СССР — Росії — виключне завдання...

Це стосується, очевидно, головно України. Мало того. Як виходить із дальшого писання Козирєва, Росія мало не ангел хоронитель України. Брехня, що Росія має якісь імперіялістичні наміри щодо України. Він пише: „До останньої хвилини тоталітарного режиму у Москві, Захід був проти розпаду Совєтського Союзу та готов був погодитись на „соціялістичну версію СССР Ґорбачова...". Це не здійснилося, бо тому протиставились демократи у Кремлі під проводом демократа—президента Боріса Єльцина. Замість ужити силу, щоб наново інтеґрувати колишні республіки СССР у Росію, вона вибрала шлях добровільного об'єднання на базі СНД. Сама назва вказує, що таким чином Росія визнає незалежність і суверенітет колишніх совєтських республік; це проявилось у тому, що Росія підтримала їх допущення до ООН та КБ-КЕ. Створення СНД і співпраця в ньому були і є в інтересі республік для втримання їх політичної і культурної незалежности".

Козирєв твердить далі, що Захід завжди визнавав Росію як стабілізаційний фактор на Сході, машину для переведення реформ на терені колишнього СССР. Росія від тієї ролі ніколи не відказалась, хоч це коштувало їй більйони долярів. То що злого у тому, коли Росія сповіщає намір повільної інтеграції держав СНД, головно економічної, на базі рівности та добровільности? — питає Козирєв. Росія прямує до створення у СНД такого відношення, яке існує нині в Европейському Союзі між її учасниками, і хоче грати в СНД таку провідну ролю, як Німеччина і Франція ведуть першу скрипку в Европейському Союзі. Урешті навіть така економічно розвинута держава, як Україна, не може собі дати ради без тісних зв'язків із Росією. Чи готов би Захід платити за ґазоліну і ґаз, для України, які Росія постачає Україні, Грузії та іншим державам, та платити більйони долярів, які Україна заборгувала Росії? Не згадувати про частку міжнародного боргу України, яку Росія за неї перебрала — каже Козирєв.

Якщо йдеться про російську національну меншину в Україні та в інших державах СНД, українці і світ мусять погодитися з тим, що Росія ніколи не забуде про тих своїх земляків і все дбатиме про їхні інтереси; зокрема, конечно треба перестати уважати в Україні росіян за „п'яту колону", яка мала б започаткувати приєднання до Росії областей, де ці земляки Козирєва мають перевагу. Росія абсолютно не має імперіялістичних намірів.

Зокрема, українці повинні мати ще і це на увазі: коли Захід устами президента Буша у горевісній „київській промові" намагався спонукати Україну залишитися у СССР, російський її приятель — Єльцин, завалив цей Союз і тим причинився до визволення українського народу. Із заголовку статті виходило б, отже, що Козирєву йдеться про загальні підстави співпраці між Америкою а Росією. Коли, одначе, звернути увагу на головний сенс і підсумки його писання, то ясно: ідеться про Україну. Ти, Америко, не розпростирай над Україною опікунчі крила, бо дійде між нами до конфлікту. Україні кривди в наших обіймах не буде. Це врешті історична конечність. Україна буде незалежною, але на наших умовах. Маєш ти, Америко, прикрий досвід з інтервенціями у Сомалії, Боснії, тож уважай: не устрявай у сфери наших національних інтересів, а ми не будемо на перешкоді тобі у твоїх, бо інакше...

Зайві коментарі для нашого читача, бо осторога очевидна. І не можна мати ілюзій, що вона попаде тут на закриті уха. Чи подумати теж, що це така собі лиш статтейка. Це „приватне" з'ясування політики Росії у справі України.

Валентина Моравецька

Людина з кінокамерою

Саме так — „людина з кінокамерою" — називають Маркіяна Ковалюка в Едмонтоні. Пригадую, на якомусь концерті один поважний, з численними званнями громадянин, проводжаючи веселим поглядом високу постать із камерою на плечі, усміхнувся: „Усюдисущий наш Маркіян", а інший все цікавився: „Чи ж платять йому за це?.."

Ми звикли бачити Маркіяна Ковалюка на багатьох імпрезах. На всі він фізично просто не встигає. За останні шість років М. Ковалюк записав на відео 400 фільмів із життя едмонтонської української громади. Тепер це найбільший на Західню Канаду приватний архів. 400 відеофільмів — це від 1,200 до 2,000 годин показу, і якщо, уявімо, хтось схоче їх переглянути, всі, як кажуть, за одним махом, то такий „відеосеанс" триватиме принаймні.. 23 доби.

Звичайно, М. Ковалюк не перший, хто зрозумів необхідність створення подібних архівів-колекцій. Ось кілька фактів. Европейська економічна спільнота готує повний інвентар — 700,000 вироблених донині в Европі фільмів (документальних і мистецьких) 50, 000 фільмів має московська кінотека. Як свідчать західні історики, Україна на початок Великого голоду мала у своїх фондах 2,500 фільмів власного та закордонного виробництва. В 1936 році, у розпал культурного геноциду, цей величезний скарб вивезено до Москви, а точніше, вкрадено. Сьогодні держава Україна старається повернути на батьківщину не лише кіноспадщину, привласнену Росією, а й розшукати численні кінодокументи, розсіяні по багатьох приватних колекціях. Не потребує доказів, що кіноспадщина в кращих своїх зразках є теж високим мистецтвом й історичною пам'яттю, що належать як до окремої національної культури, так і до світової культури в цілому.

Кінохроніки — своєрідний літопис і колективний портрет часу. Особисто для мене, найціннішим у них є обличчя людей, тисячі тисяч живих очей, якими переконливіше за найпалкіші й часто лживі слова, промовляє до нас сама епоха...

Стосовно зібрання М. Ковалюка. Можна на манеру деяких, скептично-зверхньо кинути: „Такими аматорськими фільмами хоч 'греблю гати', скільки їх по хатах пилом припадає, та й кожний годен 'накручувати' аби бажання"... Звісно, при невеликій вправності мозків та рук, на легкій в користуванні модерній апаратурі „накрутить" і дитина. Але в тому й річ, бажаючих — не дуже-то, адже праця добровільна, неоплатна. Хоча до неї полюбляють у нас щиро закликати.

Фільми Маркіяна — це веління його серця. Це величезна праця на громаду, коли знати, що на таке діло державних і оплачуваних професіоналів не було, немає і не передбачається. Праця М. Ковалюка важлива й необхідна, якщо дивитися трошки вперед. Пам'ятаєте, як Провінційному Музеєві Альберти було подаровано 100-тисячну колекцію фотознімків із життя українського поселення в Канаді. Поговорюють про майбутню українську передачу на одному з каналів телебачення Едмонтону. Які ж цікаві програми можна буде створювати, використовуючи фраґменти із архівів Маркіяна Ковалюка. І хто знає, може тими фільмами зацікавляться в Україні, адже з них — один із живих ручаїв української діяспори.

Першими фільмами, що розпочали колекцію Ковалюка, стали записи святкувань 1000-ліття Хрищення Київської Руси в Едмонтоні і виступ в Альбертському університеті видатного українського письменника-дисидента Миколи Руденка, який після років вигнання повертався у вільну Україну. „Тоді я вперше гостро відчув, що всі ми, і знамениті, і незнані, в той чи інший спосіб причиняємося до історії, — згадував Маркіян, — з тих пір покинути фільмувати я просто не маю права, хоча ніхто до цього спеціяльно і не зобов'язує, але часу, сил і грошей забирає немало". Зобов'язує його власне серце. В архіві М. Ковалюка є записи виступів славетних письменників, поетів, державних діячів України, яких свого часу приймав Едмонтон — О. Гончара, Е. Сверстюка, М. Жулинського, І. Драча, братів Горинів, Чорновола, Шухевича, Хмару. Всіх не перелічити. Одна лише економічна конференція 1992 року „Україна—Альберта" включає 10 відеофільмів. Крім таких записів, є фільми про діяльність наших численних громадських і державних українських організацій та інституцій.

М. Ковалюк взагалі людина обдарована, високоосвічена. Він прекрасно знає мистецтво, літературу, мовознавство. Він першим у Канаді спроєктував і вклав до комп'ютера українські програми. Трохи згодом у видавництві „Славута" на українських шрифтах комп'ютерним способом були набрані підручники Яра Славутича й інших авторів.

Тепер Маркіян Ковалюк знову десь у дорозі. Тож подякуймо йому за самовідданість і щедрість його душі...

Яр. Рудницький

МОНТЕ КАССІНО: 1944—1994

П'ятдесят років тому, точніш 18-го травня 1944 року, закінчилася битва альянтів за манастир-твердиню Монте Кассіно, яку боронили завзято німецькі вояки, як головну стратегічну опору на шляху Неаполь-Рим на італійському фронті. Після кількамісячної облоги британськими, американськими й іншими союзними військами остаточна перемога здійснилася II Корпусом Польської Армії під керуванням ген. В. Андерса. За його обліком втрати цієї армії під Монте Кассіно були: 281 убитих старшин і 3,503 армійських вояків.

Як відомо, в армії Андерса були українці. На основі польсько-совєтського договору з 14-го серпня 1941 року зорганізовано на території СССР польську армію, у склад якої зголошувалися й українці, колишні польські громадяни з-перед 1939 року. Скільки їх було, точно не знати. „Енциклопедія Українознавства" в І томі подає приблизну кількість — 2,000 чоловік. Скільки з них полягло під Монте Кассіно — теж невідомо. Все ж між поляглими там були такі вояки з українськими прізвищами, як І. Бабух, В. Борсук, П. Дубицький, Л. Крушельницький, І. Петрик, О. Приступ'юк, В. Пушко, І. Соломонюк, Ю. Смалюх та інші. (Широке поле для дослідів українських ветеранських організацій і науковців з-під стягу УІТ, Гарварду та інших установ).

Важливість монтекассінської перемоги була очевидна. Ген. Андерс оцінював її з таких точок погляду: 1)Монте Кассіно було ключовою перешкодою на шляху альянтських військ до Риму й північної Італії; 2) битва під Монте Кассіно була першою віч-на-вічною кампанією з німцями після 1939 року; 3) вона протиділа совєтській воєнній пропаґанді, що польська армія була підготовлена на боротьбу з совєтами, не німцями; 4) число жертв у людях було менше, як спочатку оцінювано; 5) перемога під Монте Кассіно мала своє значення для піднесення духу Крайової Армії в Польщі. (Ellis: „Cassino — the Hollow Victory". McGrow — Hill Book Company, New York 1984, p. 313—14.).

Немає сумніву, що монте-кассінська битва була одною з рішальних у Другій світовій війні. Її можна порівняти зі сталінградською поразкою німців у 1943 році. Це був „початок кінця" південного фронту німецького Райху, так як нормандський Ді-Дей західнього. Гітлерівська „вісь" заламалася під Монте Кассіно й не було їй рятунку. Леґенда про тисячолітній німецький Райх перемінилася у „попіл імперії", — як писав Ю. Клен. Коштувало це й українців і тому, згадуючи Монте Кассіно, клонимо голови перед тими земляками, що впали там у боях.

Незважаючи на досить обширну, головно спогадову літературу, багато подробиць із монтекассінської кампанії ще не опрацьовано. Як на відомого бенедиктинського гагіографа Петра Діякона з XII сторіччя, так наше століття чекає на монтекассінського історіографа. Тут із приємністю треба зазначити, що місцеві архіви й книги-рукописи не підпали воєнному знищенню, бо їх вивезено в безпечні місця перед 1944 роком.

• • •

У зв'язку з Монте Кассіно пригадується один момент із недавнього минулого екзильного Уряду УНР. У квітні 1986 року прийшло запрошення від польського уряду з Лондону, щоб узяти участь у інсталяції нового президента РП — Казимира Саббата. Українська делеґація „на замку" складалася, крім підписаного, з членів Представництва УНР у Лондоні — М. Сидоренка, О. Бондарівського, В. Мельника та голови Українського Інформаційного Бюра Гані Носко-Оборонів. Прощаючи уступаючого президента РП — графа Е. Рачинського, вона вручила йому „на пам'ять Монте Кассіно" гарно оправлену картину „Червоні маки" кисти Ірини Банах-Твердохліб із Рочестеру. Президент Рачинський прийняв її з неменшим зворушенням, як і інших учасників цієї церемонії „на замку".

Іван Головінський

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА — ІНТЕҐРАЛЬНА ЧАСТИНА ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА

IV

Найбільше скомпліковану організацію у горизонтальному і вертикальному пляні представляє високе шкільництво в ЗСА. В першу чергу воно є повністю здецентралізоване. В ЗСА нема міністерства освіти як в европейських країнах, а контроля якости навчання, наукових дослідів і праці є в руках професійних співробітників. Вплив мають акредитаційні комісії, члени яких є вибирані з-поміж відомих заслужених науковців, а не призначені адміністративно-бюрократичними чинниками. Адміністративні чинники на стейтовому і федеральному рівні є відповідальними в першу чергу за бюджет і фінансову допомогу. В вертикальному пляні на найнижчому рівні є так звані „джуньйор каледжі", котрі мали свій початок в Каліфорнії як 13-ті і 14-ті кляси середньої школи. Часто вони давали підготову для спеціялізаційної середньої освіти. По них слідують так звані громадські або „комюніті" чи окружні каледжі. В стейтових системах існують чотирирічні каледжі, котрі приготовляють студентів до учительської професії, або до вступу в університети, професійні школи і школи аспірантів, себто ті, які мають право надавати маґістерські і докторські дипломи. Слід тут також згадати, що від кількох років можна завважити намагання поширити підготову учителів до п'яти років навчання.

Університети у своїй адміністративній структурі включають чотирічні каледжі, професійні школи і школи аспірантів докторських дипломів так звані „ґраджует скулс". У ґоризонтальному пляні, високе шкільництво в ЗСА можна поділити на приватні конфесійні школи, підтримувані фінансово релігійними згромадженнями, як наприклад, університет Льойоля, у Чикаґо фінансований езуїтами, приватні безконфесійні школи, як Меллон університет в Піттсбурзі, фінансований фундацією Рокефелера та стейтові підтримувані в більшості фінансово окремими стейтами. Багато із тепер відомих американських університетів під час їхнього заснування були приватними школами. Тепер ті університети отримають стейтову допомогу.

Европейські університети, найстарші в світі із столітньою традицією, різняться під деяким оглядом від університетів ЗСА. Одначе є також правдою, що тяжко писати про якийсь один модель „европейського" університету. Наприклад, університети в Англії в більшості є здецентралізовані, в той час коли у Франції існує сильна централізована система із федеральним університетом у проводі. Усі університети є автономними установами, одначе, Національна Рада Вищої Освіти і Дослідів опрацьовує пляни, а Рада що складається із президентів університетів є відповідальною за наукові і освітні питання. У Федеративній Республіці Німеччини міністер освіти і культури в кожній країні відповідальний за освіту і шкільництво. Плянувальна комісія на федеративному рівні відповідальна за плянування для цілої Німеччини. Німецькі університети мають широкі права самоурядування.

Сучасна японська високошкільна система мала початок в 1947 році у висліді переорганізування шкільництва після Другої світової війни. Міністерство освіти науки і культури є відповідальне за усі ділянки освіти. Система вищої освіти включає нижчі каледжі на американський зразок, п'ятирічні технічні каледжі і університети, серед котрих багато з них — це приватні установи. Учні із неповносередньою освітою вступають до п'ятирічних технічних каледжів, що їх закінчують із дипломами спеціялістів-техніків чи інженерів. Вступ до університетів вимагає строгих іспитів. Тільки малий відсоток середньошкільників має можливість почати університетську освіту. Найбільше престижевим університетом в Японії є університет Токіо.

Підсумовуючи можна сказати, що самозрозуміло, що в незалежній українській державі мусить існувати українська наука своїм змістом і формою. У цих кінцевих заввагах запропоную деякі дискусійні думки потрібні для цього, щоб українізувати високу освіту в Україні.

У першу чергу вже сама суть незалежної української держави вимагає, щоб українська державна мова була мовою наукового спілкування на усіх щаблях науки і шкільництва. Українська мова є на високому рівні психолінґвістичного розвитку і нема жодних наукових причин, чому нею не можна б висловлювати найбільше скомпліковані технічні, символічні чи абстрактні поняття. Це що в минулому науковці послуговувалися англійською, французькою чи німецькою мовами, було зумовлене цим, що згадані мови мали можливість всебічного розвитку у своїх незалежних державах, тоді коли на протязі століть українська мова була безжалісно російщена. Безперечно, що потрібно створити ряд термінологічних комісій у різних ділянках науки, котрі студіювали б можливості введення української мови в сучасну наукову термінологію.

У процесі переорганізування вищого шкільництва поважним завданням буде створення атестаційних комісій для різних ділянок науки, включно із гуманістичними і суспільними науками.

Слід устійнити дійсний стан університетської освіти в Україні, щоб визначити чи існуюча мережа вищих шкіл відповідає вимогам потреб національного здоров'я, торгівлі, економіки, національної культури і оборони.

Треба зорганізувати ряд комісій для простудіювання різних високошкільних моделів, котрі могли б бути підходячими для України. Можна б зорганізувати ряд плянувальних конференцій із участю міжнародних наукових експертів. Конференції могли б розглянути питання фінансування, розбудови навчальних програм, набору студентів.

Після кількарічної проби потрібно б знову перевести переоцінку існуючої системи.

Вкінці, потрібно б закріпити такий модель високошкільної системи, який найкраще відповідав би культурним і економічним вимогам України.

В ПАРИЖІ УКЛАДЕНО угоду про військове співробітництво між Францією і трьома прибалтійськими республіками. Французький міністер оборони Франсуа Леотар заявив з цього приводу, що „підписані документи відкривають нові перспективи у взаєминах між Францією і Литвою, Латвією та Естонією". Представники естонської сторони підкреслили, що досягнута угода є особливо важливою з огляду на те, що Естонія наполягає на негайному виведенні зі своєї території 3,000 російських вояків.

Наймолодший бандурист Львівщини

Тарас Капшій є нині наймолодшим бандуристом Львівщини. Йому лише двадцять років, але його ім'я щораз частіше звучить серед імен популярних виконавців-бандуристів.

Бандурист зі Львова Тарас Капшій.

Познайомився я з Тарасом у Львівській консерваторії ім. М. Лисенка, де він відвідував проф. Герасименка, який для нього, як він сказав, є батьком бандури. Познайомились і дуже скоро я довідався, що це вроджений бандурист, непересічно амбітний, який цілковито присвятився бандурі.

Мене, звичайно, цікавило все, що відноситься до його життя, формування особистости, репертуар його виступів, концерти, його вчителі і батьки.

Народився в Боянці на Жовківщині у звичайній сільській родині. Батько — робітник, мати вчителька. Має двох братів і саме старший брат, який також вчився грати на бандурі, привів малого Тараса до музичної школи. Його перший педагог мала такий сильний вплив на Тараса, що після закінчення музичної школи вирішив вступити до Львівського училища ім. Людкевича. Там він вчився у клясі бандури. Зі своїм вчителем переклав для бандури збірник народних пісень і дум, а також збірник сонат Домена Чімароза. Я запитав його:

— *Чи виконував на бандурі сонати Чімароза?*

— Не тільки Чімароза, але й інші твори музичної клясики, зокрема сонату Бортнянського, деякі етюди Черні та Бертіні, концерти Вівальді, екосези Бетовена звичайно включаю до свого репертуару, бо бандура є такий інструмент, на якому треба виконувати клясику.

— *Чи ти хотів би скласти програму виключно з клясичної музики?*

— Це можливо, але треба додати обов'язково щось народне. Бандура народний інструмент і ця музика звучить на ньому природніше.

— *Чи маєш усталену програму?*

— Деякі твори обов'язково включаю до своїх програм: інструментальний марш „Ой, там на горі січ іде", „За Сибіром сонце сходить", „Ой, чого ти дубе?", „За Україну" й інші патріотичні пісні.

— *Як почалися твої виступи?*

— У Львові я виступав від 1989 року. Виступав там, де мене просили, по різних суспільних організаціях: Спілка письменників України, Рух, а також на різних підприємствах Львова. Вліті мав нагоду давати концерти, дохід з яких пішов на побудову церкви у місті Великі Мости. Дуже цікавою виявилася для мене робота у Львівському театрі, де я був зайнятий у спектаклі „Гетьман Дорошенко". Виступав кілька разів на Львівському і Київському радіо.

Тарас знає, що його передачу слухали за кордоном. В даний момент має диплом з відзнакою і дві спеціяльності: бандурист і диригент.

Я переконався, що Тарас Капшій — це професіонал, який не тільки володіє своєю професією і постійно вдосконалює свою майстерність, але й людина, яка вірить, що все те, що він вміє і знає, тепер є і обов'язково буде потрібне всім нашим людям. Така молодь — наше майбутнє!

Любов до бандури настільки полонила душу хлопця, що вивчаючи шкільну програму, він завжди знаходив час і для виступів. Важко повірити, що за час навчання Тарас виступав більше як 1,500 разів у різних концертах. Але разом з тим в науці він почувався впевнено.

Після одержання диплому з училища він записався в консерваторію ім. М. Лисенка.

Микола Чорний-Досінчук

Сходини 50-го Відділу СУА

50-ий Відділ СУА з Ен Арбор, Мишиґен, влаштував у неділю, 17-го квітня, чергові сходини в домі д-ра М. Капустія, дружина якого д-р Розалія є членкою Відділу і рівночасно головою Товариства Українських Ґрадуантів Дітройту і Віндзору, Канада.

У неділю з'їхалися членки Відділу, запрошені гості до гостинного дому подружжя Капустіїв, були присутні отці з церкви Непорочного Зачаття — о. Максим Кобасюк і о. Роберт Лукавий. У цей час прибули зі Львова професори Львівського університету на цілий місяць до Вейнського університету поглиблювати своє знання: Степан Паньчишин, Андрій Стасишин і Галина Калинець. Вони теж прийшли на сходини 50-го Відділу.

Після перекуски д-р Е. Руслицький, запрошений гість з Лондону, Канада, висвітлив відео, яке він приготовив у минулому році в Києві на вшануванні жертв Великого голоду в Україні в 1932-1933 роках. Перед висвітленням відео від подав цікаві інформації про те, що він робить всі можливі заходи у канадському уряді, щоб всі визнали ту трагічну подію українського народу, яку спричинив уряд СССР у 1932-33 роках, виморюючи голодом мільйони українців, переважно селянства. На думку д-ра Руслицького, ввесь світ повинен дізнатися про той злочин Москви проти людства. Відео показує зворушливі моменти, зроблені зі знимок, мистецьких картин, різьб, книжок, брошурок, зображуючи голод, смерть дітей, матерів, що тримають на руках померлих діточок, масові гроби з померлими, а також величавий жалібний концерт в 60-ліття Великого голоду в пам'ять його жертв, Молебні, Панахиди, які відправляло українське духовенство — православне і католицьке, хори зі жалібними співами, солістів, концерти, несення вінків з кожної области України. Під величавим пам'ятником жертвам Голоду, що зображує дзвін, горіли свічки, люди молилися, клали квіти. На концерті промовляв Президент Леонід Кравчук, Микола Жулинський, Іван Драч та свідки жахливої трагедії того часу.

На думку д-ра Руслицького, треба усвідомлювати нашу українську молодь по школах, робити публічні сходини, знайти дорогу до студентства в американських університетах, промовити до американського населення і передати ту сумну подію на ввесь світ.

Олена Панчак

Вокальний ансамбль „Благовість" у Пармі

6-го травня в залі УКЦеркви Покрова Пресвятої Богородиці у Пармі, Огайо, відбувся концерт ансамблю „Благовість" з України. „Благовість" — це один з найкращих колективів духовної музики. Він виступив тут з широкою, цікавою програмою, переважно релігійних наших творів та великодніх співів. Ансамбль складається з 10 співаків, у тому числі 4 жінки і 6 чоловіків, включно з його диригентом і співаком та хормайстром Мирославом Гулковським.

Ансамбль вже вдруге виступає в концертовому турне в ЗСА. Мають запляновані концерти в західніх областях України, а восени цього року у ЗСА і Канаді. Всі співаки є професійними і закінчили вищі музичні школи. Співали без мікрофонів і стилем „а капеля". Диригент хору М. Гулковський співає тенором, разом з цілим ансамблем, і його рухи є дуже обмежені до подачі голосу та делікатними ритмічними рухами руки.

В першій частині концерту ансамбль виступав в елегантних вечірніх строях, а в другій — в національних. Цікаво, що ансамбль співав без жодного інструментального акомпаньяменту. Вокальний ансамбль „Благовість" — це частина духовного хору „Фрески Києва", створеного в 1989 році, керівником якого є знаменитий контрабас, „профундо" і соліст ансамблю „Благовість" Олександер Бондаренко. Хор „Фрески Києва" успішно гастролював у багатьох країнах світу. Перша частина концерту складалася виключно з релігійних і великодніх пісень, а друга — переважно зі світських. Шкода, що ансамбль не дотримувався порядку пісень, як було зазначено у програмках, бо ця обставина могла в певній мірі дезорієнтувати уважного слухача. Участь публіки на концерті не була задовільною, можливо з браку відповідної реклями та звичайного, робочого дня — п'ятниці. Ансамбль вив'язався зі свого завдання тільки в суперлятивах так в аспектах: голосовим, як і ніжній інтерпретації у виконанні окремих пісень. Малося почування і враження, що слухаємо „ангельських" хорів. Вони нас чарували і впроваджували в стан направду релігійно-духовного піднесення та наснаги. З релігійного репертуару в першій частині можна б згадати такі пісні як „Христос Воскрес", „Хваліте Ім'я Господнє" Леонтовича, „Богородице Діво, радуйся" — Яциневича, „Ангел вітав" Вербицького, „Хай воскресне Бог" Архангельського, „Милість спокою" Стеценка, „Отче наш" Вербицького, „Блаженні ті, що плачуть" з могутнім і дзвінким теноровим сольом Мартиненка у формі молитви речитативо-крещендо стилю, та „Господи, почуй молитву мою" і „Хай воскресне Бог" Бортнянського, у формі хорового концерту, тяжкого, музикального твору. Треба згадати, що хористи з цілком зрозумілих причин переважно послуговувалися нотами. Слухаючи ансамбль, насувалися на думку певні рефлекси позитивного характеру, що наш знедолений безбожницьким, комуністичним режимом тероризований народ, особливо у сфері музики і співу відроджується та удуховлюється. Дав би Бог, аби і на інших ділянках політично-суспільного життя в Україні наш народ проходив подібні зміни. Співаки голосово гармонізують, в них правильна емісія голосу, надзвичайно тонка інтерпретація окремих пісень, добра дикція, правильний віддих, співають легко, без зайвого і непотрібного форсування. Співають цілими фразами. Дуже гарно і вміло переходять голосово у форте, пяно, а то і пяніссімо, то знову в крещендо і декрещендо. Направду можна тільки милуватися і насолоджуватися красою їхніх голосів і нюансами у виконанні. *Одна зі співачок вміло* і виразно заповідала точки програми. Треба поґратулювати ансамблеві „Благовість", що вони потрапили створити і викресати у своїх серцях цього рода благодійні чини. Це ще один доказ, що Україна має надзвичайний людський потенціял і вроджені таланти, які тільки треба вміти спрямувати на шлях хвали Бога та оздоровлення відносин в Україні.

В другій частині, зі світських пісень ансамбль співав „Ой, зацвіли фіялочки" та „В гаю зелененькім" Колесси, „Котилася ясна зоря з неба" Степового, „Тиха вода" Леонтовича, „Над річкою бережком" Леонтовича, „Говорили люди, сусіди" Колесси і кінцева „Ой на горонці" Стеценка. Незабутньою і вийнятковою було виконання пісні „Думи мої" Кирейка на слова Шевченка з солістом басом – профундо Олександром Бондаренком. В нього оксамитного забарвлення сочистий, глибокий контрабас, профундо, який в останній стрічці пісні „Думи мої" властиво співав октавою нижче і при кінці зійшов цілком переконано і легко без висилювання, до контра А, що навіть серед контристів є рідкістю і певного роду феноменом.

Пригадую собі давні літа, коли ще за моїх студентських часів співав у хорі „Боян" у Львові відомий контрабас Попель. Також хор Дмитра Котка пишався своїми басами — профундо, а в новіших часах хор „Ватра", дир. Туркевич, навіть хор Капелі Бандуристів в ЗСА з незабутнім контрабасом Володимиром Тисовським. А його тепер там бракує. По правді сказати, баси типу Бондаренка мало виводяться на вокально-мистецькому полі. Це свого роду унікати. Ансамбль „Благовість" співав в дуетах, терцетах та сольових виступах у супроводі хористів.

При кінці концерту д-р Тарас Махлай підніс ансамблеві китицю квітів, які розділював і вручав кожному членові та зворушливо розцілувався з керівником Гулковським.

Одну точку в програмі мала Тетяна Лобода, альт, яку бездоганно виконала у *вокально-рецитативній формі*, в супроводі власної гри на бандурі. Треба згадати, що публіка нагороджувала артистів - виконавців довготривалими оплесками. На прощання хор „Благовість" відспівав „Многоліття". Можемо хіба побажати ансамблеві „Благовість" щедрих ласк Божих та багато успіхів в їх благородній праці на прославу Бога і нашого народу!

Д-р Володимир Боднар

Зберігають українсько-американську історію

Ню Йорк. — Програма документальної спадщини працює над збереженням життєвої спадщини українсько-американської громади в околицях великого Ню Йорку.

Згадану програму створено в 1988 році для того, щоб розпізнавати та зберігати історичні документи, знімки, перекази та інші культурні надбання етнічних груп у Ню Йорку. Цими днями українські громади міста Ню Йорку і повіту Весчестер були вибрані новими пріоритетними групами програми. Програма документальної спадщини працює над ідентифікуванням культурних і освітніх організацій, груп плекання української культури і релігійних віровизнань, які служать місцевій українській громаді.

Щоб ґарантувати участь громадських діячів, підприємців, педагогів, виховників, священиків і громадських істориків — їх усіх запрошуємо на сходини Програми документальної спадщини.

Програма організує Дорадчий комітет української громади для допомоги у плянуванні збірки записок і офіційних документів історії українських американців. Запланована збірка історії громади включатиме протоколи зі сходин різних організацій, знімки, традиційну українську музику, літературу, газети та одяг. Програма документальної спадщини напередодні зорганізує цілий ряд практичних зайнять безплатно, які спрямовані на те, щоб навчити організації та окремих осіб краще зберігати історичні записки. Конкурсну програму дотацій для цих цілей буде відновлено пізніше цього року.

Успіх зібрання даних про спадщину українсько-американської громади в Ню Йорку буде залежати від участи громади у Програмі документальної спадщини. Тому прийдіть на перші сходини Дорадчого комітету української громади, які відбудуться у четвер, 26-го травня, від год. 10-ої до 12-ої перед полуднем, у бюрі МЕТРО, 57 Схід 11-та вулиця на четвертому поверсі. Для вигоди мешканців повіту Весчестер, інформаційні сходини відбудуться в середу, 1-го червня, від год. 10 до 12 перед полуднем у Центрі записів повіту Вестчестер, 2199 Сов Мілл Рівер дорога у Елмсфорд, Н. Й. За дальшими інформаціями та для зареєстрування своєї участи у згаданих сходинах телефонуйте до Алексіс Бравн (212) 228-2320.

Бути духовно єдиними

Останнім часом з боку широкого читацького кола природно зросло зацікавлення до української книги, історії і України, її культурної спадщини. Бібліотеки, як самостійні унікальні центри документальної пам'яті народу, інтелектуального і культурного спілкування населення, головне своє завдання вбачають у сприянні гуманізації суспільства, розкритті національно-культурних досягнень людства.

Час уже нарешті зібрати докупи духовні багатства, створені народом не тільки в Україні, а й поза її межами. З'явилася довгоочікувана можливість відкрити українському читачеві духовні здобутки свого народу.

Саме для цього напередодні 180-річчя Т. Шевченка, як подарунок Батькові Тарасові, в Донецькій Обласній Науковій Бібліотеці відкрито залю українознавства, де надається можливість доторкнутися до українських джерел, отримати кваліфіковану допомогу з питань українознавства створити дійсний куточок української культури. Читачі тепер матимуть змогу ознайомитися з історією і сучасним розвитком України, проблемами політики, економіки, етнографії, культури, мистецтва, національного і духовного відродження народу, з творами українських письменників і літераторів сучасних і повернутих із забуття, літературою про народні свята і звичаї.

Одночасно у зв'язку з еміграцією зформувалась велика група діячів української діяспори, вчених, письменників, мистців, які видавали свої твори за кордоном і ця література до цього часу не була відома широким колам громадськости нашої держави.

Бо сьогодні, коли виробляється новий тип світового духовного зв'язку, коли звільнена від ідеологічно-догматичного намулу українська культура стає повнокровною частиною світових культурних надбань, особливо важливо відновити її втрачені ланки і дати змогу широкому колі людей пити цілющу воду з невичерпних джерел рідної землі, народної мудрости, бути духовно єдними з тими, які були розсіяні нещасною долею по світах, спільно творити, вільно користуючись культурними здобутками українців в усі часи і в різних землях.

Саме тому складовою частиною цієї залі стала і зарубіжна україніка, отримана бібліотекою після знайомства читачів „Свободи" з творчими здобутками бібліотеки та її потребами. З багатьох куточків землі, де ще б'ється українське серце яке болить за нашу Україну, ми отримали листи і пакунки з літературою. Хочу назвати всіх причетних до цієї корисної справи — Український Народний Союз в особі Уляни Дячук, Наукове Товариство ім. Шевченка з Ню Йорку в особі Леоніда Рудницького, Українська кооператива „Калина" з Вінніпеґу в особі Юрія Гвоздулича, Українсько-канадський архів і музей Альберти з Едмонтону в особі Олександра Макара, редакція газети „Християнський голос" з Мюнхену, українська автокефальна православна катедра св. Володимира з Парми, Огайо, в особі бібліотекаря Галини Норки Осередок бібліографії Волині з Блумінґтону, Індіяна, в особі бібліографа Максима Бойко, Євгена Бачинського з Парми, Огайо, Івана Сарвадія з Чикаго, Петра Косенка з Філядельфії, Олексія Коновала з Іллиной, Миколи Щербака з Фльориди, Зіновія Марчука з Мюнхену. Презентація новоствореної залі привернула увагу численних читачів, науковців, громадськости, кореспондентів місцевих газет, радіо, телевізії, всіх спраглих правдивої інформації про суспільно-культурне, мистецьке життя, працю, творчі здобутки як українців, так і далеко закинених від рідної землі краян. Колекція діяспорної літератури покищо небагаточисельна — понад 500 книжок та журналів. Від завідуючого бібліотекою Української Федеральної Кредитової Спілки Рочестеру Зенона Михайлюка та Любомири і Михайла Паліїв з Кензасу отримано листи, в яких сповіщається про надіслання для бібліотеки понад 200 книжок, які зараз у дорозі.

Імена всіх, хто вважає, що книги, призбирувані не одним поколінням українців за кордоном, краще прислужаться Україні, коли будуть в її бібліотеках, висічені золотими літерами на спеціяльному станку, розташованому у новоствореній залі.

Можливість використання культурних здобутків української діяспори з кожним днем поширюється на Донеччині. Нещодавно у Донецькому були представники організації підтримки Народного Руху з України з Торонто – письменник Степан Горлач та архітект Іван Кузик з пропозицією відкриття у нашому місті бібліотеки діяспорної літератури, для якої ця організація зібрала біля 10,000 книжок. Декілька пропозицій щодо приміщення мали повноважні представники, але врахувавши всі моменти, їх вибір залишився на нашій бібліотеці, бо можливості використання цієї літератури у нас найбільші. Бібліотека — це великий культурний центр міста, який щодня відвідують понад 1,000 осіб. Зі свого боку бібліотека підписала угоду про творчу співпрацю з цією організацією. Тепер чекаємо вістей з Торонто, бо остаточне рішення приймається там. Сподіваємося, що в Торонто з розумінням поставляться до наших пропозицій. Так склалося, що в півторамільйоновому фонді бібліотеки українських книжок нараховується всього 100,000 і ті10,000 книг, з якими будуть мати змогу працювати наші читачі, складатимуть десяту частину від загальної кількости всіх українських книжок бібліотеки.

Гадаю, що це й буде початком повернення в Україну її культурних вартостей. Проблеми повернення в Україну втрачених культурних вартостей будуть розглядатися на міжнародному „круглому столі", який проводиться у бібліотеці 25—27-го травня ц.р. В Україні створено Національну комісію з питань повернення культурних вартостей, яка разом з Міністерством Культури України проводить цей „круглий стіл".

Бібліотека звернулась до Патриші Кеннеді Ґрінстед з Гарвардського університету, яка розробляє ці проблеми, з проханням взяти участь у обговоренні цього важливого питання і допомогти Україні повернути її культурну спадщину. Всіх, кого цікавлять проблеми повернення в Україну культурних вартостей, запрошуємо взяти особисто участь у цьому заході, або письмово висловити свої думки і пропозиції щодо порушеного питання.

Але пройде певний час, поки повернеться в Україну пограбоване під час Другої світової війни та вивезене пізніше. Вважаю, що своєрідним початком повернення культурної спадщини українців, долею розкиданих по світах та континентах, буде й передача під час проведення „круглого стола" бібліотеці 700 фунтів книжок, зібраних Вороновичем з Дітройту.

На жаль, після наших попередніх публікацій у „Свободі" дуже мало творчих зв'язків бібліотека покищо нав'язала з фахівцями бібліотечної справи. Жвавий обмін досвідом праці та обопільне взаємозбагачення маємо тільки з бібліотекарем Галиною Норкою та бібліографом Максимом Бойком, працями якого зацікавились фахівці бібліотечної справи, що розроблють проблеми створення „репертуару української книги".

Вважаю, що налагодження книгообміну між різними бібліотеками збагатить духово і об'єднає наш роз'єднаний територіяльно нарід.

Олена Башун

МИНУЛОГО ПОНЕДІЛКА, 16-го травня, у Городі троянд Білого Дому президент Билл Клінтон офіційно та з окремою церемонією представив свого кандидата на суддю Верховного суду ЗСА Стівена Браєра. Присутніми на згаданій церемонії були також дружина номіната Джоенна і всі троє їхніх дітей. У своєму виступі Президент сказав, що суддя С. Браєр завжди впродовж своєї кар'єри „голосно заступався за справедливістю і правосуддям". Суддя С. Браєр, дякуючи Президентові за довір'я до його особи, сказав, що „Конституція і закон мусять бути чимсь більшим, як тільки словами на папері. Вони мусять практично діяти у житті. Я старатимусь робити все, щоб закон працював для людей, бо це є його ціллю".

На крок ближче

Під таким заголовком в „Українському Тижневику" з неділі, 17-го квітня, появилася стаття д-ра Мирона Куропася, в якій він пояснює, що таке Світова Зустріч Подруж, які її цілі та завдання.

Перша в світі україномовна Зустріч Подруж відбулася 18—20 березня у готелі Гаварда Джансона в Шіллер Парку, Ілл. Організаторами тієї історичної зустрічі були Леся і Мирон Куропасі з Де Кальб, Таіса і Андрій Броварі з Гінсдейлу і о. Борис Киба з Винварду у канадській провінції Саскачеван.

Двоє подруж з України прилетіли, щоб брати участь у тій зустрічі. Ними були Мирослава і Йосиф Гриценки з Тернополя і Софія та Іван Лискевичі зі Львова. Їх, як майбутніх організаторів Світової Зустрічі Подруж в Україні, на зустріч в ЗСА рекомендував Зборівський єпископ Михайло Колтун. Глибоко віруючі, обидві пари були членами підпільної Української Католицької Церкви в Україні. Крім згаданих подруж з України було ще одне українське подружжя, яке вже два роки перебуває в ЗСА, — лікарі Галина і Юрій Грибовичі. Несподіваним і радісним учасником зустрічі був о. Олег Романенко з України.

Маючи таку численну кількість учасників з України, організатори зустрічі отримали потрібні їм інформації перед своїм виїздом в Україну. Така зустріч у ЗСА для організаторів перед виїздом в Україну була конечною з трьох причин. Найперше це потреба українсько-американських подруж познайомитися з культурно-духовними потребами супруж в Україні. Другою причиною є — приготовитися до Світової Зустрічі Подруж в Україні з участю бодай однієї пари з України для кращого сприймання та меншого скептичного критицизму у формі ще одних „всезнайки" з Америки приїхали в Україну навчати людей, як їм жити. Третьою і може найважливішою причиною було ознайомити подружжя з України з характеристикою Світової Зустрічі Подруж для того, щоб вони, повернувшись в Україну, заохочували інші подружжя до участи у Світовій Зустрічі Подруж, яку заплановано відбути в Україні цього літа.

Цікавою була та зустріч ще й тому, що учасниками її було православне подружжя Параска і Зіновій Туркали. Бо організатори мають надію, що Світова Зустріч Подруж стане „мостом гоїння" між Українською Католицькою та Українською Православною Церквами в Україні. Світові Зустрічі Подруж були зорганізовані в Північній Ірляндії для католиків і протестантів і у Південній Африці для білих і чорних. В обидвох випадках учасники тих зустрічей збагатилися в розумінні одні одних і поступово перестали ставитися до себе вороже. При кінці зустрічей колишні вороги стали приятелями, обіцяючи спільно працювати для кращого спілкування між обидвома групами. Може подібне чудо може статися і в Україні.

Кошти Світової Зустрічі Подруж в Україні покриває фундація Раскоба, секретаріят американського відділу СЗП, яке очолюють Билл і Мері Енн Бойлинди і о. Чарлс Колтер, а також єпископи Інокентій Лотоцький та Василь Лостен.

Подружжя Лискевичів до 18-го квітня перебували у Лесі та Мирона Куропасів, за той час вони підготовлялися до виступу на СВП в Україні. У ЗСА вони відбули зустріч з Катериною МекКейб, журналісткою газети „Дейлі Кронікл" у Де Кальб. У результаті їхнього тригодинного інтерв'ю К. МекКейб написала дуже зворушливу статтю про підпільну Українську Католицьку Церкву в Україні та причетність молоді до її збереження.

У цей час наші плянування відбути СЗП в Україні цього літа починають набирати конкретности. Ми з Лесею, Андрій і Таіса Бровар[і] та о. Борис Киба дуже багато навчилися від пар з України, а зокрема, від Софії та Івана Лискевичів, які дуже намагалися збагнути ментальність і потребу тієї зустрічі, щоб гідно підготуватися до їхнього виступу на СЗП в Україні.

Мріі нас, заангажованих у СЗП, набирають реальности, однак нам потрібно ваших молитов, щоб зробити цей кінцевий крок — СЗП в Україні.

„Український Вільний Університет — минуле і майбутнє"

Професор д-р Роман Дражньовський, ректор УВУ, на запрошення УІММ, 84-го Відділу СУА і ТУМ в Чикаго, мав дуже цікаву, інформативну і на часі доповідь „Український Вільний Університет — минуле і майбутнє", в суботу, 23-го квітня 1994 року, о 7-ій год. вечора, в приміщенні Інституту. Хоч у Чикаго той день був „переповнений" імпрезами, та знайшлася група людей, котрі поцікавилися тією темою і прийшли послухати нового ректора УВУ.

Вечір відкрила проф. В. Боднарук, голова ТУМ, а слово про доповідача сказала культурно-освітня референтка 84-го Відділу СУА і директор „Рідної Школи", мгр Надія Л. Хойнацька. Це не перший раз, що вона представляла проф. Романа Дражньовського, котрий своєю скромністю, працьовитістю і тактом здобуває собі повагу і признання не тільки серед „своїх", але й у інтернаціональному науковому світі. Найкращий доказ цього є, що висконсінський університет у Мілвокі назвав його іменем стипендію, перед його резигнацією. Скільки наших професорів може похвалитися таким досягненням? Він є пересічною людиною і до всіх має повагу і пошану, тому для мене, направду, є честю його представити бо він правдивий науковець.

Проф. Р. Дражньовський почав свою доповідь історією УВУ, яка почалася 1921 року, і поділив її на три фази: перша фаза — це 1921-1945 роки, так звана празька, бо завдяки далекозорості українських науковців-професорів, щоб уможливити студії української молоді поза межами України та дати українським професорам можливість зберегти науковий потенціял, засновано в Празі Український Вільний Університет. Вже сам факт, що УВУ зберігся і працю продовжував, говорить багато.

Друга фаза — найтяжча. У 1945 році совєтська армія „визволяла" Східну Європу і УВУ не міг дальше існувати в Празі, тому його перенесять до Мюнхену, де були великі скупчення української еміграції. Українські професори і студенти розуміли, що Україна опинилася в жахливій неволі і єдина можливість дістати освіту та продовжувати об'єктивно опрацьовані видання про Україну — це обов'язок УВУ. Хоч початки були дуже тяжкі, з огляду на брак фінансів і приміщень, все таки цей період мав добрі успіхи, про що свідчить число видань і градуантів.

Третя фаза продовжується дальше в Мюнхені, де з допомогою звільненого зі совєтської тюрми Патріярха Йосифа Сліпого, 1963 року, вдалося придбати свій дім, що уможливило поглиблення наукової праці, вивчення гуманістичних предметів в невикривленій формі, як це, на жаль, часто можна помітити в чужих західних університетах, не згадуючи про „демократичну освіту" в совєтській імперії. Якраз по розвалі тієї тюрми народів УВУ почало третю фазу своєї праці. „Здається, це черговий обов'язок УВУ — допомагати відновити людину в Україні, яку хотіли перетворити в homus sovieticus, і, на жаль, до деякої міри вони мали успіхи в тій програмі". Є ознаки, що УВУ вибрав добру дорогу, намагаючись дати змогу студентам з України вивчати ті предмети, які в СССР були заборонені, або спотворені до невпізнання.

Крім самого знання предметів, молодь з України має нагоду вивчати життя Заходу, користати з бібліотек, які відкривають свої джерела науки, чим спраглені молодий науковець. Не тільки студенти з України набувають знання про Захід, але професори і студенти діяспори мають чи не найкращу нагоду студіювання і жахливі знищення української науки, природи людини. „Саме це обопільне вивчення самих себе потрібне і нашим сестрам та братам в Україні, і в діяспорі. Чужі університети, які б вони славні не були, не зуміли і не зуміють дати знання, щоб запевнити розвій національної свідомости, якої так потрібно і в Україні, і в діяспорі".

Теперішня Професорська Колегія і Сенат УВУ вірять, що ця третя фаза буде також успішною. Було б великим прогріхом втратити єдиний український університет діяспори, якраз в часі перебудови української нації. Час, віддаль, оточення, в якому доводиться жити, міняють людей та їх спосіб думання, відчувають їх. І тут ще одне завдання УВУ, як наукової інституції, а саме — старатися втримувати поміст між материком і діяспорою. Так закінчив свою доповідь ректор УВУ проф. д-р Р. Дражньовський.

Також треба підкреслити, що університети мають фінансову підтримку уряду, а УВУ здавний тільки на підтримку людей доброї волі і національної свідомости. Професори УВУ працюють дуже тяжко і довгі години. Перед університетом стоять великі і складні завдання, які вимагають посиленої фінансової підтримки українського громадянства в діяспорі.

Після доповіді були різні запити, які продовжувалися ще при каві і солодким допізна. Також ректор привіз зі собою знимки і публікації УВУ, якими цікавилися присутні. Така доповідь була дуже на часі і потрібна, а головно від такої особи, як проф. Роман Дражньовський, котрий насвітлив працю, завдання і ціль Українського Вільного Університету в діяспорі.

мгр Надія Л. Хойнацька

Нове академічне досягнення православного священика

Сан Ансельмо, Каліф. — Академічна комісія вищих студій Семінарії Сан Франсіско прийняла докторську працю священика Української Православної Церкви в Канаді о. Степана Ярмуся і признала йому науковий ступінь доктора богословських наук (STD). Докторат душпастирства (D. Min.) він здобув у цій же семінарії 1981 року. А Київська Духовна Академія вшанувала його почесним ступнем доктора богослов'я в січні 1994 року.

о. д-р С. Ярмусь

Свою програму студій на новий докторат о. протопресвітер С. Ярмусь почав 1984 року. У формат цих студій входили три літні семестри в роках 1984, 1986 і 1988. Кожний з цих семестрів доповнювався окремою студією у писаній формі. У результаті цієї праці аспірант простудіював і розробив такі теми: Дещо з право церковного Богослова Богопочитання (роки праці 1984-86), Літургічна драма Вечірні та її духове значення (1986); Духові і тематичні розміри Утрені (1988), і остання тема праці, розроблена у формі дисертації: Роля мирян у звершенні Божественної Літургії (1993).

Отець д-р С. Ярмусь, спеціялізуючись цей раз у літургіці, — докторизувався в о. д-ра Алківіадіса Калівіаса — професора літургіки в грецькій семінарії Чесного Хреста в Бруклайн біля Бостону, ЗСА, і в д-ра Пола Меєндорфа — професора Катедри літургіки ім. Олександра Шмемана в Семінарії св. Володимира в Ню Йорку.

У Пряшеві засновано Відділ Всеукраїнської Асоціяції Етнологів

Недавно Асоціяція Українців Словаччини скликала на нараду всіх етнографів і фолкльористів, які працюють в ділянці дослідження народної культури русинів-українців Словаччини. Голова асоціяції Микола Мушинка познайомив присутніх з актуальними проблемами сучасної української етнології, а директор Державного Музею Русько-Украньської Культури в Свиднику Мирослав Соболига — зі статутом Всеукраїнської Асоціяції Етнології. Після того розгорнулася жвава дискусія, в результаті якої було вирішено заснувати відділ цієї міжнародної організації і на Пряшівщині.

Нижче ми подаємо розмову редакторки Людмили Гарянської з ініціятором цього почину Миколою Мушинкою.

— Що таке Всеукраїнська Асоціяція Етнологів?

— Всеукраїнська Асоціяція Етнологів — це міжнародна організація, заснована два роки тому в Києві, яка об'єднує дослідників української народної культури цілого світу. Її головою є Степан Павлюк — директор Інституту народознавства Академії Наук України у Львові. Асоціяція влаштовує наукові експедиції, конференції, видає методичну літературу ,бюлетені, бібліографічні покажчики, збирається видавати етнологічний журнал тощо.

— Чому Ви вирішили заснувати відділ цієї асоціяції у Пряшеві?

— Пряшівщина має неймовірно багату народну культуру: дерев'яні церкви, ікони, чарівні пісні, танці, казки, легенди, обряди, звичаї, але й широку сітку колективів народної мистецької самодіяльности, фольклорні свята, фестивалі і т.п. Є на Пряшівщині і чимало кваліфікованих дослідників народної культури, що працюють у високих школах, музеях, наукових та культурних установах. Оскільки русини-українці Пряшівщини є найзахіднішою галуззю українського народу, є цілком зрозуміло, що народознавці України зацікавлені в дослідженні нашої народної культури, а ми теж хочемо стати членами організації, яка такі дослідження робить і координує.

— Скільки членів має Ваша організація?

— Ми вислали запрошення 27 етнологам, однак на Установчі збори прийшла лише не ціла половина з них. Рахуємо, що наша організація буде мати біля 20 членів. В основному це працівники філософського і педагогічного факультетів Свидницького Музею Русько-Української Культури, Союзу Русинів-Українців Словаччини та інших установ.

— З яким науковим доробком вступаєте Ви в цю організацію?

— Треба сказати, що народна культура русинів-українців в Пряшівщині досліджена краще, ніж будь-яка іншого реґіону Словаччини чи України. За останніх 40 років у Пряшеві було видано понад сто книжок з народознавства, серед яких є монографії про дерев'яні церкви, ікони, народне житло, понад 20 збірників народних пісень, збірники прислів'їв, приказок, загадок, народних звичаїв, три діялектологічні атласи і т.д. Багато матеріялів зосереджено у Свидницькому Музеї, який є одним з кращих українських музеїв у світі.

— Які завдання висунув перед собою Ваш відділ Всеукраїнської Асоціяції Етнологів?

— З нагоди ювілейного свята культури русинів-українців у Свиднику 17-19-го червня ц.р. ми візьмемо участь в науковій конференції під назвою „Актуальні проблеми дослідження народної культури русинів-українців Словаччини", при свяченої сороковому святу та століттю від народження Володимира Січинського. Члени нашої асоціяції беруть участь у підготові тритомної історично-етнографічної монографії „Лемківщина", що її видає Академія Наук України у Львові. Інститут народознавства АНУ у Львові планує разом з нами провести комплексне дослідження в наших селах. Будемо видавати дальші народознавчі праці.

— Хто очолює Вашу новозасновану організацію?

— На Установчих зборах ми обрали тричленний комітет: голова — Мирослав Сополига із Свидника, члени: Ладислав Грешлик із Пряшева та Іван Лукач із Гуменного.

Микола Мушинка

Село Вербів: у 550-ліття існування

У західній частині Поділля, на південний захід від міста Підгайці, на березі річки Коропець лежить село Вербів. Коли вийти на гору Високу, то перед нашими очима виднієє ціле село.

Вербів розкинувся серед великих садів та городів, над річкою та потоками, котрі в сонячних проміннях сяяли сріблом, а старі дупла верб вночі світили. Верб над річкою було багато, від них правдоподібно і назва села постала. Вербів належить до старих поселень Підгаєцького району. Вважають, що засноване воно 1444 року. В сільській церкві св. Миколая є згадка про рукописне Євангеліє з 1580 р. Ця інформація наводить на думку про ранне походження села. Воно належало до великих сіл Підгаєцького району і було власністю Потоцьких, опісля — Воздіцьких, а напикінці XIX ст. належало родині Торосевичів.

Через сусідство з Підгайцями Вербів часто зазнавав нападів татар, які руйнували його. Щойно від часу австрійського панування настав економічний і демографічний розвиток села. Перші точні дані з 1780 року вказують, що Вербів нараховував 118 хат, в 1861 році село вже мало 1,200 мешканців. А 70 років пізніше — в 1931 році село налічувало 370 домів, у яких жило 1,800 осіб.

Історія Вербова закрита давниною, знаємо, однак, що у селі була дерев'яна церква, бо на початку XIX ст. згоріла, а нову церкву — муровану, з Тесаного Каменя збудовано в 1936 році, і до неї перенесено збір служебних книг, що збереглися зі старої церкви, і гармату, що походила з татарських часів, яка служила для оборони села. Про неї зберігається кілька леґенд-переказів, коли татари нападали на село, тодішній дяк, вистрілив з тої гармати на татар з Високої Гори, вбив їхнього ватажка, і татарська навала повернулася, не напала на село. А могила того татарського ватажка на тому місці стояла аж до Другої світової війни.

Суспільно-культурний розвиток почався в другій половині XIX ст. У 1880-их роках засновано школу. Почалася вона з двоклясової, а пізніше, в 1930-их роках, дійшла до семиклясової. Напикінці XIX ст. засновано читальню „Просвіта". Засновником і першим головою був Василь Будний. В 1912 році засновано „Січ" а на весні 1914 році у Верборі відбувся районовий з'їзд „Січей" для вшанування 100-річчя, з дня народження Т. Шевченка.

Після програних визвольних змагань культурно-освітня праця у Вербові сильно пожвавилася. Відновлено старі установи, створено в 1922 році „Луг", а після двох років його реорганізовано на „Сокіл".

У Вербові інтенсивно розвивалися інші установи: „Рідна Школа", кооператива „Єдність", „Сільський Господар", „Просвіта". Після польської пацифікації в 1930-их роках суспільно-громадське і організаційне життя набрало ще жвавішого темпу. На місці заборонених наїзником організацій творяться нові — леґальні і нелеґальні, підпільні, як ОУН, Товариство „Відродження". Організовано хор та оркестру „Просвіта", „Рідну Школу", існувала драматичний гурток. Були хліборовські вишколи. Прекрасно був зорганізований дитячий садок, жіноцтво села Вербова не залишалася позаду. Воно брало участь в усіх установах села, а найбільше проявлялося в Союзі Українок, котрим провадила Анна Будна-Козіцька.

В 1935 році у Вербові відбулося Свято жінки, тисячі жінок з району взяли участь у святі, на котрому головну промову виголосив тоді 85-літній голова „Просвіти" Василь Будний.

Всім культурно-освітнім та організаційним життям проводили студенти села. Вербів видав багато громадських та культурно-освітніх провідників. Під час Другої світової війни, Вербів післав в ряди УПА та Дивізію „Галичина" багато найкращих синів та дочок для боротьби з ворогом. Багато з них зложили свої молоді голови на жертівнику Батьківщини.

Вербів було і є високо-культурне село, і таким воно залишиться. В селі побудували гарні будівлі, школи, громадські доми, дім культури. І це все в центрі, біля церкви, поробили кращі дороги, які були колись.

19-го червня вербівяни святкуватимуть 550-ліття свого села. І ми, якщо зможемо туди поїхати і поклонитися рідному селу Вербові, будемо спільно прославляти і згадувати тих, що своє життя віддали, щоб ми могли відзначити вільно ту історичну дату — 550-ту річницю нашого села — та помолитись в рідній церкві св. Миколая за нарід свій і вільну Україну.

Григорій Королишин

Музейний бенефіс СУА в Пармі

У неділю, 5-го червня, о 5-ій год. вечора, Округа СУА Огайо влаштовує вечір культури і розваги з метою зібрання фондів на будову нового приміщення Українського Музею в Ню Йорку. Вечір відбудеться в Культурному Центрі при українському православному соборі св. Володимира, 5913 Стейт Рд., Парма.

У програмі вечора виступить з художнім читанням Ніля Стецьків, колишній член драматичної студії Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської. Акомпаньює на фортепіяні Дозя Сиґіда-Крісплата.

Д-р Євген Стецьків, відомий як український Боб Гоуп, розповість декілька гуморесок талановитого українського гумориста Павла Глазового. Ці гуморески є дуже актуальні й оригінальні та понад все сповнені любов'ю до рідного краю. Минулого року П. Глазовий та д-р Є. Стецьків спільно виступили на українському телебаченні.

Абсольвентки школи українознавства в Пармі будуть моделювати вечірні вишивані сукні. Союзянки приготують смачний підвечірок.

Окружна Управа СУА Огайо щиросердечно запрошує громадянство прибути на цей вечір і підтримати наш Український Музей в Ню Йорку.

Едіта Морозянська

АҐЕНТСТВО Ассошіейтед Пресс, покликуючись на московські газети, повідомляє, що в Казахстані, на колишньому совєтському атомовому полігоні поблизу Семипалатинську, у товщі гранітової скелі знаходиться невелика атомова бомба, яку через розпад Совєтського Союзу не встигли привести в дію. Її випробування було призначене на весну 1991 року, однак невдовзі казахський лідер Нурсултан Назарбаєв заборонив експеримент і бомба залишилася цілою. Відтак Казахстан приєднався до міжнародного руху за нерозповсюдження ядерної зброї і зовсім припинив її випробування на своїй території. Тепер, після трьох років, російський уряд вирішив післати своїх спеціялістів, які знешкодять бомбу. Операція коштуватиме півмільйона долярів.

ПІСЛЯ РОЗПАДУ Совєтського Союзу російська армія зменшилася до 1 мільйона 800,000 вояків, проте генералів у неї стало ще більше, ніж колись. Напередодні минулорічного референдуму президент Росії Борис Єльцин надав генеральське звання ще 256 офіцерам. Тепер в російській армії служить понад 2,500 генералів — один генерал на 720 вояків. А цими днями на честь російського свята Перемоги генералами стали ще 80 офіцерів.

Товариство Допомоги Сиротам в Україні

Після проголошення самостійности нашої держави один євангелицький пастор привіз з України 150 сиріт. Соромно стало, що чужинці опікуються нашими дітьми, і тоді зародилася думка — як тим сиротам допомогти.

При церкві Непорочного Зачаття у Фреш Медов, Н. Й., група жінок запланувала зробити обід з льотерією для придбання фондів на допомогу сиротам. За згодою отця пароха Монастирського відбувся обід, який приніс дохід 1,504 дол. Це і був початок.

Щоб розгорнути ширшу кампанію, ці ж жінки вирішили зорганізуватися і заснувати Товариство Допомоги Сиротам в Україні, в склад якого увійшли: Марія Йовик, Орися Баранська, Параскевія Похмурська, Володимира Біланюк, Іванна Солтис, Ніля Содоль, Мар'яна Задоянна, Анна Качурак, Джун Сітка.

На першому засіданні 4-го травня 1992 року вибрано Управу в такому складі: Марія Йовик — голова, Іванна Солтис — заступник, Мар'яна Задоянна — секретар, Ніля Содоль — фінансова референтка.

Вибрана Управа запланувала працю виключно на допомогу сиротам в Україні, якими ніхто не цікавиться. Перше і найголовніше завдання — придбання спонзорів дітей, які платили б по 15 дол. на місяць для дитини.

В липні 1992 р. голова Марія Йовик поїхала в Україну, щоб більше поцікавитися можливостями допомоги сиротам. В Києві вона сконтактувалася з Міністерством освіти і там їй доручили зустріч з Марією Драч, головою Жіночої Громади в Україні. На пропозицію М. Драч відбулася зустріч з Раїсою Гоц, яка є головою товариства „Сиротинець" при Жіночій Громаді в Україні. Обидві голови прийняли дуже позитивно пляни Товариства Допомоги Сиротам в Україні. Голова Марія Йовик, будучи в Україні три тижні, відвілала кілька сиротинців, а також сиріт в Києві, на Волині, в Тернополі, Івано-Франківську і Львові.

Повернувшись з України, організація Товариство Допомоги Сиротам в Україні приступила до праці. В першу чергу дала відозву в „Свободі" до українського громадянства про заснування організації та її ціль. На заклик у пресі почало зголошуватися багато спонзорі. 1-го грудня 1991 р. організація влаштувала обід з льотерією в Гемпстеді. Тоді ж організація „Сиротинець" в Україні поширила свою діяльність на всі області України, навіть такі, котрі були зрусифіковані. Почали приходити списки сиріт з багатьох областей.

В 1992 р. голова „Сиротинця" Раїса Гоц зорганізувала вперше у вільній Україні свято св. Миколая, на якому були присутні коло 900 сиріт зі своїми опікунами. Це свято внесло нове життя і почуття гідности в душі сиріт. Діти почали інтенсивно вивчати українську мову і культуру. Про організацію Допомога Сиротам в Україні було оголошено через радіо по цілій Україні і щораз більше сиріт почало зголошуватися за допомогою.

Велику поміч організації Товариство Допомоги Сиротам в Україні подав Робітничий Союз і церква св. Юра в Ню Йорку, які дали будку і стіл для продажі різних експонатів і роздачі інформаційної літератури про сиріт в Україні. Дохід з продажі під час фестивалю також збагатив нашу організацію.

Згодом до Товариства Допомоги Сиротам в Україні приєдналися З. і І. Раковські, І. Лабенська, д-р Ю. Солтис, д-р Ю. Волошин, І. Йовик і С. Марциняк. Є також члени з Кольорадо — Мазуркевич. Останньо багато громадян з Фльориди приєднуються до праці. Всі вони спонзорують найменше по одній дитині, а то й більше. На сьогоднішній день Товариство Допомоги Сиротам має 120 спонзорів і багато добродіїв, які, даючи 15 дол. на місяць, допомагають сиротам прохарчуватися і одягнутися.

Минулого року Товариство Допомоги вислало 56 великих пачок з уживаними і новими речами і лікарства для сиріт та їхніх опікунів. Пачки вислано через фірму „Оксана", яка дає знижку на оплату для нас. Все доходить — нічого не пропадає.

Товариство Допомоги Сиротам в Україні зробило заходи стягнути до Америки хлопця Ярослава Кльоца, який має тільки 3 відс. зору. Це є надзвичайно талановита дитина. Вже в п'ять років він писав поезії, які були поміщені в пресі України. Тепер у віці 11 років він пише оперу „Мазепа" і допомагає в школі вчити українську літературу. Батько Ярослава помер у тюрмі в 1989 р. В порозумінні з д-ром Василем Селезінкою, відомим найліпшим очним лікарем і хірургом в Америці, Товариство Допомоги Сиротам бере на себе обов'язок заплатити за подорож і утримання Ярослава з мамою під час лікування. Д-р В. Селезінка згідний уділити йому безплатне перебування в шпиталі і безплатну операцію.

14-го березня цього року у „Свободі" була поміщена відозва до українського громадянства допомогти фінансово цьому талановитому хлопцеві, який може принести в майбутньому Україні славу. На цю ціль відкрито в кредитівці „Самопоміч" чекове конто і це конто відкрило Товариство Допомоги Сиротам в Україні, а не „люди доброї волі", як було згадано у відозві.

Товариство Допомоги Сиротам є зачартерована неприбуткова організація має свій статут, згідно з яким працює на добро наших українських дітей-сиріт. Вони — майбутність нашої молодої держави України. Не забуваймо про них!

Софія Раковська

Райдер університет продовжує навчання про Голод 1932-33 років

Давно запланована програма вшанування пам'яті українських жертв Великого голоду відбулася в неділю, 17-го квітня о 3-ій год. по полудні у Райдер університеті.

Як у минулому, програму відкрив проф. Марвін Ґолдстін, голова Центру Досліджень Голокостів та Ґеноцидів у світі. Серед публіки, де було майже двісті осіб, знаходилося багато неукраїнців та студентів. Проф. Ґолдстін спершу зреферував потребу даного центру. Заявляючи, що цей центр був створений для всіх тих, які належали до групи, що була призначена на знищення через їх приналежність до певної релігії, раси, етнічности чи національности. Тепер лише потрібно просвітити людей, щоб подібні акції не повторилися знову. Він пригадав присутнім, що даний центр вже від 1986 року підтримує контакти з Громадським комітетом. Коли потрібно більше інформацій про голод в Україні 1932-33 років, то тут, у Райдер університеті можна знайти відповідні матеріяли, як, наприклад, фільм, копії доповіді д-ра Мейса, виголошеної тут у 1987 році, та матеріяли для навчання в школах.

Наступний доповідач Віктор Крижанівський, Генеральний консул України, в першу чергу дав признання Райдер університетові як науковій інституції навчання студентів за пригадування правди для майбутнього покоління. Дальше консул сказав, що Україна як нація, незважаючи на всі страждання і лихоліття, є невмируща. Лише коли Україна стала незалежною, всі архіви були відкриті і весь світ довідався про велику трагедію. Історія показує, що народ ніколи не забуває про трагедії попередньої ґенерації, тому ми всі повинні зробити все можливе, щоб нова ґенерація під час своїх студій могла дізнатися про жахливі факти історії. Тому сьогоднішня конференція йде у доброму напрямі. „Я дякую вам за ваші старання та співпрацю з іншими національностями", — сказав Генеральний консул.

Головний промовець проф. Роман Сербин із Квібек університету говорив про „Три обличчя правди: український голод-ґеноцид у західній колективній пам'яті та свідомості". Свій відчит проф. Сербин почав словами: „6 мільйонів людей загинуло від голоду того року у нашій країні. Це був 1933 рік, а край — Україна. Цей великий голод був запланований сталінським режимом".

60 років — це довгий час, але дуже мало було зроблено, щоб поінформувати світ про це лихо і притягнути винних до правосуддя. Не сталося це із жидівським чи вірменським голокостом. Український голокост-ґеноцид ще не є знаним або зігнорованим. До сьогодні нема включено до навчання по середніх школах або університетах і коледжах про найбільш жорстокий злочин в історії людства. Джерела про український голод є такі самі як інші, а це первісні документи, наукові студії та популяризація. Ось три обличчя правди нашої трагедії. Через комуністичний режим неможливо було зібрати відповідні документи, не було наукових студій про це лихо та не було українського Фільберга, щоб спопуляризувати трагедію нашого народу. Тут доповідач представив присутнім докази своїх досліджень, підкреслюючи, що тепер правда про голод вже не є заперечувана.

Підсумки праці американської Конґресової Комісії про голод в Україні зробив Володимир Боднар, заступник голови організації Американці за людські права в Україні. Із доповіді присутні довідалися скільки було зроблено, щоб Америка познайомилася із фактами про цей геноцид. Починаючи Конгресовим актом про створення Комісії про голод в Україні у 1984 році, В.Боднар згадав працю, що зробило його Товариство із своїм активним головою Ігорем Ольшанівським. Скільки кропіткої праці взяло, щоб завербувати конгресменів та сенаторів бути спонзорами даного акту. Тут згадано наших прихильників як конгресмена Фльоріо та сенатора Бредлі і в кінці сенатора Персі. Дослідження провадив д-р Мейс зі своїм персоналом. Результати показали, що голод в Україні таки був, 7-10 мільйонів людей загинули й це все було зроблено за наказом Сталіна. Конґресові архіви не повинні бути заховані, а вжиті для студій та відкриті для всіх, заявив В. Боднар.

Дальше висвітлено фільм Олеся Янчука „Голод-33", де деякі присутні могли собі пригадати, а інші познайомитися із ґеноцидом, що „зігноровано або зухвало заперечувано", як повідомив щоденник „Таймс" 18 квітня в Трентоні.

Програму скоординувала із Райдер університетом д-р Лариса Онишкевич. Члени Громадського комітету, що допомагали у проведенні та підготові конференції — Наталка Посіва, голова, Андрій Галайдіда, Микола Дерека, Іван Гафткович, Григорій Посіва, Михайло Мартиненко та Борис Качуровський.

Іван Гафткович

З'їзд Філядельфійської Округи СУА

Щороку на весні у Філядельфії відбувається окружний з'їзд Союзу Українок Америки, щоб зробити підсумки з проробленої праці і обговорити пляни на майбутнє.

Цього року з'їзд відбувся в неділю, 17-го квітня, в УОКЦентрі, де міститься домівка СУА. На з'їзд прибули 40 делегаток і гостей.

З'їзд відкрила молитвою голова Округи Оксана Фаріон. Присутні відспівали гимн СУА. До президії запрошено почесну членку СУА Лідію Дяченко і представницю Головної Управи СУА, кореспонденційну секретарку Варку Бачинську. Зборами проводила Дора Горбачевська, секретарювала Ліда Одежинська. Протокол із попереднього окружного з'їзду прочитала Анна Суха і відсвіжила у пам'яті союзянок діяльність Округи у 1993 році. Слідували звіти референток — послідовні, докладні. Ми довідалися про труднощі з приєднанням членства, про широкий засяг праці Суспільної опіки, нелегку працю виховної референтки, запопадливу — музейної і велику — імпрезової. Округа влаштувала дуже успішний бенкет-бенефіс у 50-ліття журналу „Наше Життя" і передала до Централі на пресовий фонд 11,835 дол.

Музейна референтка Софія Геврик закликала і далі підтримувати Український Музей в Ню Йорку, бо „мистецтво і народна творчість — це обличчя нації, а Музей залишиться для майбутніх поколінь". Філядельфійська Округа дозволила присвятити 1994 рік Українському Музеєві.

Слідкували короткі, вичерпні звіти голів відділів. Голова Округи Оксана Фаріон закликала до поновленої праці, щоб піднести СУА фінансово і морально: „Приєднуймо членок, щоб нас не маліло. Нам потрібно сильного проводу із способом сучасного думання. Берім ініціятиву в руки".

Представниця СУА Варка Бачинська передала Окрузі привіт від Головної Управи СУА і признання та зазначила, що була приємно вражена атмосферою і проведенням з'їзду. Вона закликала підтримувати важливі почини СУА: Суспільну опіку, Стипендійну акцію, Український Музей, журнал „Наше Життя" і конче звернути увагу на приєднання членства.

Голова з'їзду Дора Горбачевська провела з присутніми „спільну розмову". Вона роздала по два запитники із 10 питннями про українське громадське життя: „Як виглядав СУА і українська громада, коли мені було 30 років?" „Яким уявляю собі їх у 2005 році?" Вислід запитника був цікавий і правдоподібний. Найважнішою відповіддю було, що як колись, прибувши до ЗСА, так і в майбутньому ми будемо боятися асиміляції.

Почесна членка Ліда Дяченко висловила признання за працю Оксані Фаріон, голові Округи, і підкреслила, що ми робимо дуже багато, однак замало про свою працю пишемо.

Номінаційна комісія у складі Марії Раковської, Роксоляни Луців і Марти Шиприкевич підготовила листу Окружної Управи на 1994-95 рік. Листу прочитала Марта Шиприкевич: голова — Оксана Фаріон, заступниці: Ліда Бук, Лукія Гриців, Марія Раковська, скарбник — Марта Шиприкевич, імпрезова — Дора Горбачевська, культурно-освітня — Анна Гаврилюк, суспільної опіки — Надія Оранська і Христина Турченюк, секретарка кореспонденційна — Лариса Дончук, секретарка протоколярна — Тамара Рац, пресова — Анна Максимович, зв'язків — Христина Іжак, господарська — Наталка Гаркінс, організаційна — Катря Портер, музейна — Софія Геврик, виховна — Анна Шваб'юк, референтка англомовна — Ліда Кріль. Контрольна комісія: Наталія Даниленко, Надія Лучанко, Роксоляна Луців. Номінаційна комісія: Катерина Грецай, Галина Гомзяк, Оксана Микитин, Марія Венчак і Варвара Швед.

Нову Управу Округи присутні схвалили оплесками. Виринули пропозиції надрукувати звіти і роздати всім членкам, видати „Наше Життя" з дописами молодих, зробити відео СУА, щоб майбутні членки бачили нашу працю, щоб вони знали, що ми можемо їм дати і чого бажаємо від них. Порушено справу зв'язків. Піднесені на дусі членки Округи говорили про свої ідеї і пляни на наступний рік і з поновленою охотою вирішили продовжувати працю своїх попередниць. Всі присутні підписали картку з вітаннями для почесної голови СУА і СФУЖО Лідії Бурачинської, а Наталія Даниленко обіцяла особисто ці вітання передати.

Переобрана голова Оксана Фаріон закрила окружний з'їзд молитвою.

Анна Максимович

У ВІВТОРОК, 17-ГО ТРАВНЯ, Палата Репрезентантів проголосувала, щоб Управління соціяльного забезпечення відокремити від Департаменту здоров'я та людських послуг і зробити його незалежною аґенцією. Принукою для цього було забезпечити гроші аґенції від „політичних збитків" розтратних бюрократів.

ПРОМОВЛЯЮЧИ на святкуваннях 40-ої річниці рішення Верховного суду ЗСА про десеґреґацію публічних шкіл в країні, президент Билл Клінтон у своїй промові до учнів середньої школи у Белтсвіллі, Мд., сказав, що „нині молоді люди не повинні занедбувати досягнення десеґреґації, вони повинні працювати над зупиненням злочинств і відновлення родин". Він підкреслив, що тепер потрібно знову якогось чуда, подібного до десеґраґації тому 40 років, щоб запобігти новим намаганням сеґреґації, що починає закорінюватися в країні.

Верховну...

(Закінчення зі стор. 1)

пова, Юрія Тими, Віталія Масола та Катерини Ващук. В. Масол закликав приступити до праці, відмовившись від „мітинґовщини", і зняв свою кандидатуру. Зняла свою кандидатуру і К. Ващук.

В. Дурдинець запропонував реформувати структуру Верховної Ради так, щоб до Президії входили голова, його заступник, голови комісій та лідери зареєстрованих фракцій. Він також запропонував створити Інститут законодавства при Верховній Раді України.

О. Мороз ознайомив з програмою соціялістів, комуністів та аграрників, котрих він представляє: рішуче впровадження системи законодавства; формування чітких напрямків економічної політики і дієздатного Уряду; чітке конституційне визначення механізму взаємовідносин між владними стурктурами; організація ефективної бюджетної політики; створення парляментарної контролі і конституційного суду; затвердження законодавчо чітких обов'язків і взаємин між владою різних рівнів. О. Мороз також закликав припинити спекуляції навколо депутатських привілеїв, оскільки, за його словами, „дешевий для суспільства депутат не вигідний для самого суспільства". Він також вважає, що в газеті „Голос України" мають бути віддзеркалені думки депутатів, а не думки журналістів цієї газети.

У середу В. Дурдинець повідомив, що Секретаріятом Верховної Ради зареєстрована депутатська Група аграріїв України, до якої увійшли 37 депутатів, очолив групу член Селянської Партії України Олександер Ткаченко, його заступниками стали Олександер Боровик та голова Селянської партії Сергій Довгань.

Кандидат на посаду спікера Юрій Тима виступив зі своєю програмою, заявивши, що УНА є центристською організацією та виступає за унітарну національну державу.

В. Чорновіл запропонував відкласти всі політичні промови і вибрати на голову Верховної Ради представника безпартійного центру, також і його першого заступника. Інші заступники можуть бути й партійними. Після цього В. Чорновіл зняв свою кандидатуру і закликав зробити це саме інших кандидатів від партій. Зняли свої кандидатури В. Яворівський і Михайло Павловський. Отже на посаду голови Верховної Ради кандидували: від групи „Центр" В. Дурдинець; від комуністів, соціялістів і аграїв О. Мороз; від Міжреґіонального Бльоку Реформ Кучми — Гриньова Олександер Карпов, від УНА Юрій Тима.

Щоб бути обраним, необхідно було зібрати 169 голосів, тобто більше, ніж половину фактичного числа депутатів. В голосуванні взяли участь 322 депутати. Ю. Тима отримав 9 голосів, О. Карпов 14, В. Дурдинець — 103, О. Мороз — 171. Спікерові українського парляменту 50 років, українець, закінчив Сільськогосподарську академію, за фахом інженер, працював на керівних посадах, очолював Київський обком КПУ, а також парляментську більшість у попередній Верховній Раді.

Незабутня зустріч

„Україно моя засніжена, запечалена колисковими!", — пише юна поетеса Віка Івченко у своєму вірші „Доля". З глибини маленького серденька виходять ці поетичні рядки про рідну і, напевне, найчарівнішу землю — матінку Україну, де народилася і зростала юна поетеса, де робила свої перші поетичні спроби.

Милуючі око чарівні краєвиди старовинного Києва, де проходило дитинство маленької Віки, надихали її, ще зовсім маленьку, на перші поетичні спроби. До того ж в родині Віки дітей навчали любити рідну землю, її історію, мову та невмирущу українську пісню, бо саме вона є вихователем національної гордости молодої людини.

Надзвичайно відверто, цікаво, образно розповідала Віка про своє життя на зустрічі, яку зорганізував 19-ий Відділ Союзу Українок Америки у Трентоні 10 квітня. Її розповідь переплiталася поетичними рядками, вибірково взятими з її збірок. А є їх у поетичному доробку 13-літньої поетеси вже чотири, різноманітних за тематикою і надзвичайно цікавих за змістом.

Швидко пролетів час зустрічі з Вікою, залишаючи в серцях присутніх насолоду і гордість за рідну Україну, де зростають великі генії. В кінці цієї приємної зустрічі Віка Івченко залюбки поставила свій автограф на куплених збірочках з її віршами!

Хай будуть щедрими врожаї на твоїй творчій ниві, дорога Віко!

Мирослава Терещук

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у Вічність 20-го травня 1993 р.
в Лугах-Делятин, Україна

бл. п.

МИХАЙЛА КОСТИКА

нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА, БРАТА, ДВОЮРІДНОГО БРАТА
СТРИЙКА, ВУЙКА І ШВАҐРА
будуть відправлені заупокійні

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

з Панахидами в церквах:

Різдва Пресвятої Богородиці, Луги-Делятин, Україна, 20-го травня 1994 р.;
Покрови Пресвятої Богородиці, Аделяйда, Австралія, 20-го травня 1994 р.;
Пресвятої Діви Марії, Пел Лейк Віс. 29-го травня 1994 р. о год. 2:30 по полудні;
Св. Петра і Павла, Спрінґ Вели, Н. Й., 23-го травня 1994 р. о год. 8:30 ранку.

Просимо про молитви за спокій душі покійного.

З'єднана у глибокому смутку
Родина в Україні, Австралії і ЗСА.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у вічність
17-го червня 1993 р. наша найдорожча
МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЕМІЛІЯ САНОЦЬКА

ПОХОРОН відбувся 22-го червня 1993 р. з церкви св. Духа в Брукліні, а опісля поховано покійну на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Цією дорогою складаємо щиру подяку о. митратові Юрієві Бенковському за відслуження похоронних відправ та відпровадження покійної на місце вічного спочинку.

Рівнож щиро дякуємо о. Тарасові Лончині, який відвідував нашу маму в шпиталі та за уділення її Єлеопомазання.

Наша глибока подяка Т. Шайді і членам парафії св. Духа за зворушливе відспівання Парастасу і похоронних відправ.

Особлива подяка Емілії Ройовській за прощальні слова від 21-го Відділу Союзу Українок в Брукліні.

Наша глибока вдячність приятелям з Вашинґтону за їхній гарний спів на кладовищі і за участь в тризні.

Сердечно дякуємо всім нашим рідним, приятелям і знайомим за молитви, вияви співчуття та пожертви на Служби Божі і добродійні цілі.

В пам'ять покійної зложили:

НА МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ:

50 дол. — Г. Слабіцька;
по 20 дол. — М. Стефанишин, Є. Ройовська;
15 дол. — М. Рейнарович;
по 10 дол. — М. Гусенковська, М. Коритовська, О. Подусовська, М. Світій, І. Галамац, І. Кордуба, С. Лебедович, М. Бюлич;
5 дол. — А. Заплішна.
Разом .... 200 дол.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ"

по 25 дол. — С. Бабій, 78-ий Відділ СУА у Вашинґтоні, Д.К.

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД СВ. ТРОЙЦІ В СИЛЬВЕР СПРІНҐ, М.Д.:

5,000 дол. — У. Саноцька;
1,000 дол. — О. і В. Лев;
по 200 дол. — А. Фуртек, лікарі із Columbian Presbyterian Medical Center, Гайлін Мек.;
150 дол. — Н. і А. Ґавдяк;
по 100 дол. — А. і Р. Алиськевич, Т. і А. Бедрій, Т. і К. Бень, Л. і О. Білоус, Т. і В. Демчук, Н. і І. Ґавдяк, О. Ґной, Є. Процінська, Л. і Ю. Раковські, М. Савицька, У. і І. Сось, В. і О Тершаковець;
по 50 дол. — І. Цісик, Ф. Фуртек, А. Ґавдяк, Ц. і Б. Глинський, І. і В. Кость, О. і Б. Козак, М. і Р. Легецкис, М. Лев, О. Лев, Р. Лев, Г. і С. Максимюк, О. і І. Масник, М. і А. Мостович, В. Надраґа, О. Старосольська, І. і М. Станачі і В. Ю. Захарчак;
по 30 дол. — С. Бабій, Д. і С. Ґелета, Н. і М. Захарченко;
по 25 дол. — Н. і Л. Бабяк, М. і Н. Базарко, О. Білоус, Р. і А. Гадзевич, І. і О. Зинюк, Я. і о. Тарас Лончина, М. і І. Процінські, О. і М. Раковські, Х. і П. Станичі, М. і Я. Станичі, Х. і Б. Шипилаві;
по 20 дол. — Л. і Д. Фонтана, Л. і С. Процик.
Разом .... 8,795 дол.

Нехай Всемогутній Господь нагородить вас всіх щедрими ласками.

В глибокому смутку залишені:

доньки — ОКСАНА ЛЕВ з мужем ВАСИЛЕМ
— УЛЯНА САНОЦЬКА з мужем АЛЕНОМ ФУРТЕК
внуки — НЯНЯ ЛЕВ ҐАВДЯК з мужем АДРІЯНОМ ҐАВДЯКОМ
— ОЛЕСЯ, РУТА І МАЯ ЛЕВ
— ЛЯЛЯ ФУРТЕК
та близька і дальша родина в ЗСА й Україні.

Великдень у Норт Порті

У неділю, 1-го травня, в день світлого Христового Воскресіння, в церкві Входа в храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида, о. митрат д-р Іван Тилявський, о. Володимир Волощук та отці диякони Довбуш і Гарвас відправили торжественну Святу Літургію. Церква була вщерть виповнена вірними — парафіянами і гостями, які приїжджають до Норт Порту, як і взагалі на Фльориду, зі всіх кінців З'єднаних Стейтів і Канади. А після відправи всі перейшли до церковної залі, щоб спільно засісти до великоднього обіду.

В імені Парафіяльної ради Григорій Королишин привітав присутніх зі святом Христового Воскресіння. У своєму виступі він наголосив, що „Великдень велике і радісне свято, свято перемоги життя над смертю, над людською ненавистю, злобою і погордою, свято оновлення і відродження, свято молодости і весни".

Григорій Королишин згадав про те, як урочисто і радісно відзначали за часів його молодости це найбільше християнське свято в Галичині, тоді як на східніх землях, окупованих большевиками, народ не мав можливости вільно молитися і їсти свячене, бо церкви були зруйновані, а священики вивезені на Сибір або запроторені в тюрми. Він також поділився споминами про те, як доводилося святкувати Христове Воскресіння під час воєнної хуртовини, згадав про тих, які зустрічали Великдень зі своїми отцями-капелянами в окопах зі зброєю в руках, про воїнів славної Української Повстанської Армії, про Великдень 1942 року в тюрмі на Лонцького у Львові.

Присутні уважно слухали розповідь Г. Королишина і кожний думав про свої переживання, про радісні і сумні хвилини свого життя, і дякував Всевишньому, що все це залишилося позаду, що Україна здобула незалежність, і нині, як одна велика родина, обходить це радісне і світле свято. „А дзвони дзвонять в Україні і молодь виводить гагілки, — сказав на закінчення Г. Королишин. — І з радости співають, що нема вже наїзників, безбожних червоних катів. Нарешті ми вільні, вільні всі! По багатьох роках страждань і неволі прийшов кінець нашої Голгофти, і воскресла Україна. Отож молімось до воскреслого Ісуса за єдність, любов і пошану один до одного і щоб воскреслий Спаситель допоміг нашому народові зміцнити нашу Україну".

Г. Королишин, член Парафіяльної ради, попросив отця пароха І. Тилявського відмовити молитву і поблагословити пасхальний обід.

Під час обіду о. диякон Довбуш поділився з присутніми споминами про великодні звичаї українського народу. А що на свяченому були гості-американці, то о. диякон Гарвас розповів їм англійською мовою про святкування Великодня в Україні.

Отець парох д-р І. Тилявський подякував усім, хто причинився чим-небудь до такого величавого святкування Великодня, і молитвою закінчив трапезу.

Н.Н.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЮЛІЯ СИБІНСЬКА член УНС Відд. 276-го в Ембридж, Па. померла 4-го лютого 1994 року на 72-му році життя. Нар. 26-го березня 1921 року в Ембридж, Па. Членом УНС стала в 1958 році. Залишила у смутку дві дочки Андрею Гелман і Мері Ен Сибінську. Похорон відбувся 7-го лютого 1994 року на цвинтарі Пайнвуд Меморіял Парк в Кренберрі, Тап., Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ІВАН ГРИНЧИШИН член УНС Відд. 282-го Т-ва ім. Непорочного Зачаття у Вілкіс Барр, Па. помер 24-го січня 1994 року на 76-му році життя. Нар. 24-го лютого 1917 року у Вілкіс Баррі, Па. Членом УНС став 1934 року. Залишив у смутку дружину Софію, синів Івана Павла і Едварда, сестру Мері Петрін і 4-ох внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Даллас, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Мері Болоскі, секр.

МИХАЙЛО КІЛЯРСЬКИЙ член УНС Відд. 102-го Т-ва свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо помер 16-го січня 1994 року на 82-му році життя. Нар. 27-го листопада 1912 року в Самборі, Галичина, Україна. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дочку Патрисю, Вілляма і Михайла, внучку Шері. Похорон відбувся 10-го січня 1994 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

СТЕПАН ФИЛИК член УНС Відділу 362-го Т-ва „Просвіта" в Бристоль, Па. помер 6-го лютого 1994 року на 70-му році життя. Нар. 1923 року в Ужгороді, Україна. Членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів Степана мол. і Петра, доньку Марію та п'ять внуків. Похорон відбувся 15-го лютого 1994 року на цвинтарі Окленд у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Ф. Петрик, секр.

РОМАН ЯСЬКІВ член УНС Відд. 356-го Т-ва „Карпати" в Омага, Небраска помер 26-го грудня 1993 року на 84-му році життя. Нар. 1909 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Лукію, братанка з дружиною Лізою і дітьми Михайлом і Анею. Тіло померлого пожертвуване до Крейтон університету в Омага, Небраска, на досліди.

Вічна Йому Пам'ять!

Олекса Продивус, секр.

ІВАН Ю. СТАР член УНС Відд. 34-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Річмонд, Ва. помер 10-го грудня 1993 року на 69-му році життя. Нар. 2-го лютого 1924 року у Вунсакет, Р.Ай. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Юлію. Похорон відбувся 13-го грудня 1993 року на цвинтарі Мавнт Камфорт в Александрії, Ва.

Вічна Йому Пам'ять!

Мері Андерсон, секр.

ЙОСИФ І. БУЧА член УНС Відд. 358-го Т-ва „Львів" в Пармі, Огайо помер 28-го грудня 1993 року на 81-му році життя. Нар. 28-го травня 1912 року в Аллентавн, Па. Членом УНС став 1947 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Ненсі і сина Йосифа М. Похорон відбувся 31-го січня 1993 року на цвинтарі св. Теодозія в Бруклин Гайтс.

Вічна Йому Пам'ять!

Зенон Голубець, секр.